

SÁMI PARLAMENTÁRALAŠ RÁÐÐI
SAEMIEN PARLAMENTARIHKEN RAERIE
SÁME PARLAMENTÁRALASJ RÁÐ
SÁÁMI PARLAMENTAARLÁŠ RÁÄÐI
SÁÁ'M PARLAMENTAARLAŽ SUÁVTÖS
SAMISK PARLAMENTARISK RÁÐ
SAMISKT PARLAMENTARISKT RÁÐ
SAAMELAINEN PARLAMENTAARINEN NEUVOSTO
SÁMI PARLIAMENTARY COUNCIL
СААМСКИЙ ПАРЛАМЕНТСКИЙ СОВЕТ

Sámi parlamentáralaš ráđđi dievasčoahkkin

Čoahkkingirji 01/2022

20.5.2022 Anár

Áigi: 20.5.2022, dii 09.00 – 14.10. Borranboddu 13.10-13.40

Báiki: Sajos, Anár

Áššelistu

Áššenr

Ášši SPR 01/2022

Ášši SPR 02/2022

Ášši SPR 03/2022

Ášši SPR 04/2022

Ášši SPR 05/2022

Ášši SPR 06/2022

Ášši SPR 07/2022

Ášši SPR 08/2022

Áššenamma

Vuodđudeapmi

-Nammačuorvun, odđa välljejuvvon lahtuid nannen

-Gohčcuma ja áššelistu dohkkeheapmi

-Čoahkkinjodihedjjiid välljet

Stivrra doaimmaraporta dievasčoahkkimii

Sámi parlamentáralaš ráđi doaimmaplána čuovvovaš áigodahkii

Sámi parlamentáralaš ráđi nuoraidpolitihkalaš ráđđi muitala iežaset doaimmas

Sámi parlamentáralaš ráđi rádjahetttehuslávdegoddi raporta

Sámi parlamentáralaš ráđi čoahkkinplána 2022/2023

Sámi parlamentáralaš ráđi jodiheami molsun

Čoahkkima loahpaheapmi

Ášši SPR 01/22

Vuodđudeapmi

Ášši meannudeapmi álggahuvvui dii. 09.00

Sámi parlamentáralaš ráđi (SPR) presideanta, Silje K. Muotka, sávai bures boahtima čoahkkimii ja doalai sáhkavuoru.

Áirasat

Čuovvovaš áirasat leat vuodđudeamis:

Silje K. Muotka SPR presideanta (Sámediggi Norggas)
Tuomas A. Juuso SPR sadjásašpresideanta (Sámediggi Suomas)
Håkan Jonsson SPR sadjásašpresideanta (Sámediggi Ruotas)

Sámediggi Suomas: Anni Koivisto
Pirita Näkkäljärvi
Irja Seurujärvi-Kari, Karen-Anni Hetta ovddas, guđii
čoahhkima dii 12:38
~~Tauno Lietoff~~ ii báikkis. Ii sadjásaš.
~~Niko Valkeapää~~ ii báikkis. Ii sadjásaš.
Anne Nuorgam

Sámediggi Norggas: Ronny Wilhelmsen
Maren Benedicte Nystad Storslett
Beaska Niillas
Aili Guttorm
Mikkel Eskil Mikkelsen
~~Toril Bakken Kåven~~ ii báikkis. Ii sadjásaš

Sámediggi Ruotas: Per-Olof Nutti
Stefan Mikaelsson
Marie Persson Njaita, Naadja Östergren sadjásaš
Veronika Håkansson
Káren-Ann Hurri
Karen Vannar. Lars Miguel Utsi sadjásaš

Sámi parlamentáralaš ráđi nuoraidpolitihkalaš ráđđi:

Anni-Sofia Niittyvuopio.

Ođđa välljejuvnon lahtuid nannet:

Sámediggi Ruotas välljii 2.9.2021 áššis § 10 ođđa áirasiid Sámi parlamentáralaš ráđđái 2021 – 2025 áigodahkii:

Áirasat	persovnnalaš sadjásaš
Håkan Jonsson	Lars-Jonas Johansson
Stefan Mikaelsson	Martin Lundgren
Naadja Östergren	Marie Persson Njaita
Veronika Håkansson	Karin Mannela
Per Olof Nutti	Marianne Gråik
Káren-Ann Hurri	Ida Inga
Lars Miguel Utsi	Karin Vannar

Sámi parlamentáralaš ráđi stivrras leat Håkan Jonsson ja Per-Olof Nutti.

Sámediggi Norggas lea 21.0 2021 áššis 43/21 válljen ođđa áirasiid Sámi parlamentáralaš ráđđái 2021 – 2025 áigodahkii

Áirasat

Silje Karine Muotka,
Beaska Niillas
Maren Benedicte Nystad Storslett
Aili Guttorm
Toril Bakken Kåven
Ronny Wilhelmsen
Mikkel Eskil Mikkelsen

Persovnnalaš áirasat

(Lisa Marit Pentha-Stavsøien)
(Mathias Eilert Olsen)
(Tor Gunnar Nystad)
(personlig vara: Ulf Tore Johansen)
(Ann-Britt Eira Sara)
(Hans Ole Eira) Sámediggeráđđi válljen

Sámi parlamentáralaš ráđi stivrras leat Silje K. Muotka ja Beaska Niillas.

Sámediggi Suomas, Doaimmabajis 2020-2023 ovddasteaddjin leat:

Tuomas Aslak Juuso

Anne Nuorgam
Pirita Näkkäljärvi
Karen-Anni Hetta
Tauno Lietoff
Niko Valkeapää
Anni Koivisto

(persovnnalaš sadjásaš: Asko Länsman)
(persovnnalaš sadjásaš: Magreta Sara)
(persovnnalaš sadjásaš: Irja Seurujärvi-Kari)
(persovnnalaš sadjásaš: Veikko Feodoroff)
(persovnnalaš sadjásaš: Ulla-Maarit Magga)

Sámi parlamentáralaš ráđi stivrras Sámedikki Suomas leat Tuomas A. Juuso ja Anni Koivisto.

II Áššebáhpirat

-Gohččun ja áššelistu sáddejuvvon 22.4.2022 ja 26.4.2022.

III Sámi parlamentáralaš ráđi stivrra árvalus Sámi parlamentáralaš ráđđái

- Gohččun ja áššelistu dohkkehuvvo.
- Čoahkkinjodiheaddjit välljejuvvojit čoahkkimis.
- Ođđa välljejuvvon lahtuid Sámi parlamentáralaš ráđđái, Sámediggi Ruotas välljen 2.9. 2021 ja Sámediggi Norggas välljen 21. 10.2021, nannejuvvojit.

IV Sáhavuorut

Silje K. Muotka, áššejođiheaddjit

V Sámi parlamentáralaš ráđi mearrádus

- Gohččun ja áššelistu dohkkehuvvui.
- Čoahkkin välljii čoahkkinjodiheaddjin presideantta ja várrepresideanttaid.
- Čoahkkin nannii ođđa välljejuvvon lahtuid Sámi parlamentáralaš ráđđái, Sámediggi Ruotas välljen 2.9. 2021 ja Sámediggi Norggas välljen 21.10.2021.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 09.30

Originála giella: Sámeigiella ja dárogiella

Ášši SPR 02/2022 Stivrra doaibmaraporta

Ášši meannudeapmi álggahuvvui dii. 09.30.

I Meannudeamit

Stivračoahkkin 13.1.2022 ja 31.3.2022.

II Áššebáhpirat:

Sámi parlamentáralaš ráđi stivrra doaibmaraporta dievasčoahkkimii áigodagas 21.1.2021 – 20.5.2022. Sáddejuvvon áirasiidda gohččuma fárus.

III Sámi parlamentáralaš ráđi stivrra árvalus Sámi parlamentáralaš ráđđái

Stivra bidjá ovdan doaibmaraportta čoahkkimis.

Sámi parlamentáralaš ráđđi váldá vuhtii Sámi parlamentáralaš ráđi stivrra doaibmaraportta. Raporta čuovvu dán beavdegirjji, mielddus 1.

IV Sáhkavuorut

- Silje K. Muotka, áššejođiheaddji
- Ronny Wilhelmsen, jearai mo Davviriikkalaš konvenšuvnna bargu ovdána.
- Silje K. Muotka buvttii lasi dieđuid Davviriikkalaš konvenšuvnna bargu ovdáneamis.
- Tuomas A. Juuso buvttii lasi dieđuid Davviriikkalaš konvenšuvnna bargu ovdáneamis.
- Håkan Jonsson buvttii lasi dieđuid Davviriikkalaš konvenšuvnna bargu ovdáneamis.
- Ronny Wilhelmsen jearai mo SPR boraspirebargojoavkku bargu lea ovdánan, (doaibmaplána čuoggái 2.6 Oktasaš boraspirepolitihkka)
- Tuomas A. Juuso buvttii lasi dieđuid boraspirebargojoavkku ovdáneamis. Sámedikkis Ruotas lei ovddasvástádus bovdet čoahkkimii ja okta čoahkkin lea lágiduvvon.
- Mikkel Eskil Mikkelsen, *bijai ovdan raportta Oktasaš árvovuodđu ja bajit doaibmaprinsihpat mánáidgárdefálaldahkii ja oahpahussii miehtá Sámi*
- Ronny Wilhelmsen, jearai mo bargu ovdánahttit oktasaš oahpponeavvobuvttadeami ovdána.
- Mikkel Eskil Mikkelsen buvtti lasi dieđuid oahpponeavvobuvttadeami ovdáneamis. Bargu lea jođus.

V Sámi parlamentáralaš ráđi mearrádus

Sámi parlamentáralaš ráđđi válddii vuhtii stivrra doaibmaraportta. Raporta čuovvu dán beavdegirjji, Mielddus 1.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvvui dii. 10.00

Originála giella: Sámeigiella ja dárogiella

Ášši SPR 03/22 Sámi parlamentáralaš ráđi doaimaplána 20.5.2022 rájes gitta čuovvovaš dievasčoahkkima rádjai

Ášši meannudeapmi 10.00- 11.30 ja 13.40 -14.10.

I Meannudeamit

Stivračoahkkin 31.3.2022

II Áššebáhpirat

Sámi parlamentáralaš ráđi doaimaplána doaima 20.5.2022 rájes gitta čuovvovaš dievasčoahkkima rádjai. Sáddejuvvo áirasiidda gohččuma fárus.

III Sámi parlamentáralaš ráđi stivrra árvalus Sámi parlamentáralaš rádđái

Sámi parlamentáralaš ráđi doaimaplána, 20.5.2022 rájes gitta ráđi čuovvovaš dievasčoahkkima rádjai, dohkkehuvvo daid fuomášumiiguin mat bohtet ovdan čoahkkimis.

Sámi parlamentáralaš ráđi doaimaplána

1. Álggahus

20.5.2022 rájes, ja unnimusat 16 mánu ovddas guvlui, gitta unnimus 20.9.2023 rádjai, jodiha Sámediggi Ruotas Sámi parlamentáralaš ráđi (SPR). Áigodaga sáhtta guhkidit dárbbu mielde. Sámediggi Suomas joatka jodiheami dan maŋŋá. Čállingoddedoaimma čuovvu jodiheami (Bargoortnet 6). Sámediggi Suomas ja Sámediggi Norggas galget nammadit unnimusat ovtt bargi hálldahusas guhte galgá doaimat gulahallanolmmožin SPR čállingodđái ja koordinátoriin iežas hálldahusas SPR guoskevaš áššiiguin. Čállingoddi sáhtta dárbbu mielde bivdit veahki áššemeannudeamis Sámedikkis Suomas ja Sámedikkis Ruotas/hálldahusain.

Čuovvovaš áššesurggiid doaimaplánas vuoruhat erenoamážit:

- Sámi parlamentáralaš ráđi doaimma – organiseren ja ruhtadeapmi (2.1)
- Sámeigiella (Ulbmil lea ahte davviriikkalaš sámeigielaid fága- ja resursaguovddáš, Giellagáldu, ásahuvvo bistevaččat) (2.2)
- Davviriikkalaš sámekonvenšuvdna (Sámi parlamentáralaš ráđi dáhttu lea olahit dakkár konvenšuvnna mas lea govda fágalaš ja politihkalaš doarjja ja háliida ahte dahkkojuvvojit moadde, muhto dattege dehálaš rievdadusa konvenšuvdnateakstaevttohusas.) (2.3)
- Ovttahttit sámediggeválggaid Suomas, Norggas ja Ruotas (2.4)
- Identifiseret konkrehta ráđjahahttehusaid sámi guovlluin ja man ulbmil lea jávkadit ja vuostaldit ráđjahahttehusaid mat hehttehit ovttasbarggu sámi guovlluin (2.5)
- Rájárásttildeaddji ovttasbargu mii guoská oktasaš boraspirepolitihka strategijai. (2.6)
- ON eamiálbmogiid máilmmikonferánssa (WCIP) loahppadokumeantta čuovvulit, eamiálbmot válljejuvvo orgánat besset searvat ON vuogádaga čoahkkimiidda iežaset olis. (2.12)

2. Doaimasuorggit

2.1 Sámi parlamentáralaš ráđi doaibma – organiseren ja ruhtadeapmi

Mihttomearri: Seailluhit ja nannet sámedikkiid ovttasbarggu Sámi parlamentáralaš ráđi bokte

Doaibmabijut:

- Árvoštallat ahte lea go dárbu nannet Sámi parlamentáralaš ráđi rámmaeavttuid, dása guoskevaš ruhtadeapmi ja čállingoddi/hálddahus
- Árvoštallat ahte lea go dárbu rievdadit Bargoortnega ja Ovttasbargošiehtadusa
- Guhte Sámediggi álggaha proseassa nannen dihte buotsámi demokratiija. Orgánan galgá SPR sáhttit ovddastit sámi álbmoga. Vai ollet dan ulbmilii fertejit Sámedikkitt gávdnat čovdosiid ja návccaid dasa.

2.2 Sámegiella

Mihttomearri: Nannet sámegielaid geavaheami

Doaibmabijut:

- Davviriikkalaš sámegielaid fága- ja resursaguovddáš, Sámi Giellagáldu, ásahuvvo bistevaččeat.
- ON riikkaidgaskasaš logijahki eamiálbmotgielaide 2022-32 - searvat IDIL 2022-32 ráhkkaneamiide ovttas earáiguin

2.3 Davviriikkalaš sámekonvenšuvdna

Mihttomearri: Davviriikat ja sámedikkitt dohkkehit Davviriikkalaš sámekonvenšuvdna

Doaibmabijut:

- Evttohusa leat riikkaid ráđdehusat ja sámedikkitt dál meannudeamen. Sámi parlamentáralaš ráđi dáhttu lea olahit dakkár konvenšuvdna mas lea govda fágalaš ja politihkalaš doarjja ja háliida ahte dahkkojuvvojit moadde, muhto dattege dehálaš rievdadusa konvenšuvdnateakstaevttohusas.

2.4 Ovttastahttit sámediggeválggaid

Mihttomearri: Ovttastahttit sámediggeválggaid Suomas, Norggas ja Ruotas

Bargojoavku lea buktán stivrii iežas neavvagiid, borgemánu 30.b.2019, ja vuordá SPR joatkevaš áššemeannudeami áššis, ja dán áigodagas leat SPR:ii veahkin dárbbu mielde

Doaibmabijut:

- Sámi parlamentáralaš ráđđi ávžžuhii ahte iešguđet Sámediggi meannuda ášši siskkáldasat. Sámediggi Ruotas ja Sámediggi Suomas lea juo meannudan ášši, váilo ain ahte Sámediggi Norggas meannuda ášši
- Sámi parlamentáralaš ráđđi joatká bargamiin áššin ja jus vejolaš de lokte ášši sámeaparlamentariihkkárkonferánsii.

2.5 Rádjahehttehusat sámi guovlluin

Mihttomearri: Eastadit rádjahehttehusaid

SPR lea nammadan bargojoavkku mii galgá identifiseret konkrehta rádjahehttehusaid sámi guovlluin ja man ulmil lea jávkadit ja vuosttaldit rádjahehttehusaid mat gozahit ovttasbarggu sámi guovlluin.

Doaimmabidju:

- Čuovvulit bargojoavkko ávžžuhusaid.

2.6 Oktasaš boraspirepolitihkka

Mihttomearri: Rájárásttildeaddji ovttasbargu mii guoská oktasaš boraspirepolitihka strategijaid

SPR lea nammadan bargojoavkku. Bargojoavku lea bargamin áššin

Doaimmabidju:

- Čuovvulit bargojoavkko ávžžuhusaid.

2.7 Sámi čearddalaš dovdomearkkat

Mihttomearri: Hálddašit ja ovdánahttit sámi nationála dovdomearkkaid

Doaimmabidju:

- Dohkkehit sámi dovdomearkkaid hálddašan njuolggadusaid
- Dohkkehit sámi dovdomearkkaid geavahan njuolggadusaid
- Sámiid 21. Konferánsa Tráantes 2017:s bivddii Sámi čearddalaš dovddaldagaid lávdegotti jođihit viiddis proseassa, ja válljet dahje bidjat heivvolaš luođi sámi álbmoluhtin, ja buktit evttohusa Sámiid 22. Konferánsii mearridanláhká. Lávdegoddi lea bargan bivdagiin fargga guokte jagi ja gávdnan evttohusa. Bargu ain jotkojuvvo ja luohti galgá heivehuvvot sámi gielaide ja juoiganmálliide ja muđui ráhkkanahhttojuvvo mearridanláhká.

2.8 Interreg ođđa prográmmaáigodat 2021-2027 ráhkkanepmi

Mihttomearri: Váikkuhit Interreg 2021 – 2027 prográmma sisdollui ja leat mielde hábmemin sisdoalu dan ođđa prográmmii mii maiddá fátmmasta osiid sámi guovlluin

Doaimmabidju:

- SPR stivra mearridii mearridii 6.5.2020 (4/2020, 37 §) Interreg prográmma čuovvovaš baji várás vuodđudit Interreg-bargojoavkku 2021-2027. Bargojoavkku ulbmil lea čielggadit sámiid dárbbuid ruhtadeami dáfus.
- Stivra oázžu válldi ášši meannudit.

2.9 ÁRRABAJÁSGEASSIN/OAHPAHUS

Mihttomearri: Nannet sámeárrabajásgeassima ja -oahpahusa.

Doaimmabidju:

- Rájáid rasttildeaddji ovttasbarggu bokte ovdánahttit mánáidgárddiide/árrabajásgeassimii ja skuvlii oktasaš sámi árvovuoddu. Prošeavtta váldoulbmil lea čielggadit mii lea sámi mánáidgárdepedagogihka/árrabajásgeassinpedagogihka ja didaktihka filosofijja. Sámi mánáidgárdepedagogihka/árrabajásgeassinpedagogihka filosofijjai leat vuodđun sámi oahppahábmen, giella, kultuvra ja árbevirolaš máhttu mat leat heivehuvvon ođđa áigái.
- Álggahit ja ovdánahttit oktasaš oahpponeavvobuvttadeami.

2.10 KULTURÁRBI JA ÁRBEVIROLAŠ DIEHTU

Mihttomearri:

Hábmet sámiid oktasaš, davviriikkalaš linnjemiid sámiid kulturárbbi ja árbedieđu hálddašeamis, ávkkástallamis sihke suodjalandárbbuin ja -vugiin.

Mearrádus:

1. Linnjemiid vuodul ovddidit sámiid kulturárbbi ja árbedieđu suvdilis ja ehtalaš geavaheami, beaktilis suodjaleami sihke dorvvastit dan, ahte sámit besset mearridit iežaset kulturárbbi ja árbedieđu guoski áššiin. Linnjemiid vuodul dorvvastit sámiid kulturárbbi ja árbedieđu boahhtevuoda, giela, árbevirolaš ealáhusaid ja kultuvrra ollislaččat.
2. Sámi parlamentáralaš ráđđi ovttas sámi servodagain kárte sámiid oktasaš kulturárbbi ja árbedieđu oktasaš riekteprinsihpaid ja njuolggadusaid, suoji dili dálá lágaid ja riikkaidgaskasaš soahpamušaid mielde ja ásaha kártema vuodul sámiid oktasaš kulturárbbi ja árbedieđu hálddašeami. Hálddašeami huksen ovdánahtta ovttasbarggu olggobeale doibmiiguin, go sámiid iešmearridanvuoigatvuodaid sisdoallu ja njuolggadusat kulturárbbi ja árbedieđu ávkkástallamii leat davviriikkalaččat meroštallojuvvon.
3. Kártet Sámedikkiid politihkalaš oainnuid dan rádjái, mat gusket sámiid kulturárbbi ja árbedieđu iešstivrejumi, suodjaleami ja ávkkástallama.
4. Kártet makkár gažaldagain, mat gusket sámiid kulturárbbi ja árbedieđu iešstivrejumi, suodjaleami ja ávkkástallama, Sámedikkiin gávdno juo oktasaš politihkalaš oaidnu.
5. Kártet makkár oktasaš politihkalaš oainnuide lea earenomážit dárbu, go váldit vuhtii kulturárbbi ja árbedieđu guoski fidnuid, láhkaásahanbarggu ja riikkaidgaskasaš proseassaid. Dainna dárkkuhit daid gažaldagaide vástideami, mat badjánit sihke dutkan- ja eará fidnuin, mat ávkkástallet kulturárbbi ja árbedieđu, iešguđet láhkaásahanproseassaid iešguđet riikkas sihke riikkaidgaskasaš forumiin (ee. WIPO, Unesco, CBD). Ulbmil livččii, ahte Sámedikkiin buot golmma riikkas livčče seamma oainnut daid áššiid birra.
6. Soahpat ovddibuid vuodul oktasaš oainnu kulturárbbi ja árbedieđu iešstivrejumi sisdoalus, suodjaleamis ja ávkkástallamis.
7. Hábmēt strategiija suodjaleapmái ja ásahit hálddašanorgána sámi oktasaš kulturárbbi ja árbedieđui.
8. Čohkket ja hábmēt prinsihpaid kulturárbbi ja árbedieđu hálddašeapmái.

Doaimbajut:

9. Álggahit golbma jagi proševtta čađahit mihttomeriid.
10. Organiseret dán golbma jagi proševtta:
 - Ásahit politihkalaš SPR jođihan stivrenjoavkku, mii jeavddalaččat čoahkkana stivret barggu. Stivrenjovkui galgá bovdet viidát sápmelaš árbečehpiid, ealáhusbargiid, kulturárbbi áššedovdiid ja eará sámi doibmiid, mat ovddastit viidát sámi servošiid.
 - Ásahit bargo-/fágajoavkku, man prošektajođiheadđji jođiha, ja mii čađaha dán golbma jagi proševtta.

Proševttas lea vejolašvuotta geavahit olggobeale áššedovdiid sierra láhka- ja fágasurggiin.

2.11 Resursaávkkestallan ja biras

Mihttomearri: Gozihit iešguđetlágan riikaiddássásaš ja riikkaidgaskasaš proseassaid

Doaimabijut:

- Gozihit iešguđetlágan riikaáiddássásaš ja riikkaidgaskasaš proseassaid mii guoská luondduriggodagaidávkkestallamis sámi guovlluin ja davviguovlluin obbalaččat.
- Ollašuhittit biodiversitehtasoahpamuša artihkal 8(j):a áigumušaid Suomas, Norggas ja Ruotas.
- Árjjálaččat searvat dálkkádatšiehtadallamiidda, dása guoská searvat ON dálkkádatkonvenšuvnna/ United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) oassebeallečoahkkimiidda (Conference of parties(COP). Dán bargui gullá maiddá eamiálbmotvuodđu/platform.

2.12 Sámi parlamentáralaš ráđi riikkaidgaskasaš beroštumit

Mihttomearri: Olmmošvuoigatvuodát galget nannejuvvot nu ahte eamiálbmogat duohtavuodas besset mearridit iežaset ovdáneamis

Doaimabijut:

- ON eamiálbmogiid máilmmikonferánssa (WCIP) loahppadokumeantta čuovvulit, ea. bargat dan ala ahte eamiálbmot álbmotválljejuvvon orgánat besset searvat ON vuogádaga čoahkkimiidda iežaset olis, ja ahte Sámi parlamentáralaš ráđđi árvoštallá vejolašvuoda ohcat áicisajádaga ON:ii
- Searvat áššáigullelaš/relevánta riikkaidgaskasaš foraide, dađi mielde go lea dárbu ja jus leat ruđalaš ja hálldahuslaš návccat (ON vuogádagas, EU vuogádagas ja viidáseappot)
- Searvat árjjálaččat daid foraide gos Sámi parlamentáralaš ráđis lea juo oasseváldi sadji:

-Davviriikkaid Ráđi jahkásaš sešuvdnii (áici) ja fáddásešuvdnii (bovdejuvvo)

-WIPO (World Intellectual Property Organization / Máilmmi vuoignaduoji organisašuvdna) genehtalaš resurssaid, árbevirolaš máhtu ja kultuvrra gaskastáhtalaš lávdegotti čoahkkimiidda

-SCPAR (The Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region / Den permanente arktiske parlamentarikerkomiteen / Árktalaš parlamentarihkkáriid bistevaš lávdegoddi) čoahkkimiidda bistevaš oasseváldin

- Árktalaš parlamentarihkkáriid konferánsii (Bovdejuvvo)

-Barentsovttasbargui (Eamiálbmot bargojovkui, eará bargojoavkkuide, Barentsráđđái, CSO, Regionráđđái ja lávdegoddát) servet sámedikkiid nammaduvvon áirasat

-Barents eamiálbmogiid kongressii (bovdejuvvo)

-Barents parlamentarihkkáriid konferánsii (Bovdejuvvo).

2.13 Ovttasráđdečoahkkimat Sámiráđiin

Mihttomearri: Koordineret searvama riikkaidgaskasaš čoahkkimiidda gos eamiálbmot guoskevašáššit ságastallojuvvojit

Doaimabidju:

- Lágidit ovttasráđdečoahkkimiid Sámiráđi ovddasteddjiiguin dárbbu mielde

2.14 Sámi nuorat – organiseren ja váikkuheapmi

Mihttomearri: Nannet sámi nuoraid oassálastima ja váikkuheami

Sámi parlamentáralaš ráđđi ásahii 2011 nuoraidpolitihkalaš ráđi mii galgá bargat nuoraidpolitihkalaš áššiiguin ja doaibmat sámi nuoraid oktasaš jietnan, sihke riikkaidgaskasaččat ja sámis.

Doaibmabijut:

- Lágidit oktasaš sámi nuoraidkonferánssa juohke nuppi jagi, čuovvovaš jagis 2021.
- Nuoraidpolitihkalaš ráđi jodiheaddji dahje eará ovddasteaddjit bovdejuvvojit Sámi parlamentáralaš ráđi dievasčoahkkimii. Ja stivrračoahkkimiidda. Sii besset dás raporteret iežaset doaimmas.

2.15 Dásseárvu ja ovttárvosašvuohta

Mihttomearri: Dásseárvu sohkabeliid gaskkas ja seksuála vehádagaid ovttárvosašvuođa ovddideapmi

Doaibmabijut:

- Doarjut beaktileappot daid organisašuvnnaid mat barget dásseárvuin ja ovttárvosašvuođain
- Geahčadit vejolašvuođaid ahte leat veahkin váikkuhit ahte lágiduvvo riikkaidgaskasaš eamiálbmotnissonkonferánssa Sámis.

2.16 Dearvvašvuohta ja sosiála

Mihttomearri: Váfistit dásseárvosaš sámegeielat dearvvašvuođa- ja sosiálabálvalusaid sápmelaččaide rádjaguovlluin ja seamma dásis go álbmogis muđui

Doaibmabidju:

- Geahččalit oažžut Suoma, Norgga ja Ruota stáhtaidgaskasaš ovttasbargošiehtadusa man mihttomearri lea árjjálaččat jávkadit rádjeovttasbarggu hehttehuseid, vai beasašii váfistit dásseárvosaš bálvalusaid sápmelaččaide ja mas asehačča dárbbut leat guovddážis.

2.17 Duohtavuota ja soabadeapmi

Mihttomearri: Ásahit duohtavuota- ja soabadeamikommišuvnna Suomas, Norggas ja Ruotas

Doaibmabidju:

- Duohtavuota- ja soabadeamikommišuvnna barggu koordineret

2.18 Raporteren ja ruhtadeapmi

Stivra raportere Sámi parlamentáralaš ráđi dievasčoahkkimii mo doaibmaplána doaibmabijut čovdojuvvojit.

Sámi parlamentáralaš ráđi doaimma ruhtadit sámedikkiid iežaset dábálaš bušeahhta bokte. Eai leat bidjon erenoamážit ruđat dasa ahte čađahit dán doaibmaplána doaibmabijuid.

IV Sáhavuorut

Håkan Jonsson ja Silje K. Muotka áššejodiheaddjit

Håkan Jonnson

Ronny Wilhelmsen

Anne Nuorgam
Pirita Näkkäläjärvi
Beaska Niillas
Per-olof Nuttii
Tuomas A. Juuso

Anni-Sofia Niittyvuopio bivddii divvut dáhttona 2.15 doaibmasuorggi doaibmabiju vuosttas oassečuoggás.

Evttohusat

Anne Nuorgam evttohusat (1-5):

Evttohus 1

2.3 Davviriikalaš sámekonvenšuvdna

Doaibmasuorggi doaibmabiju nuppi cealkagis sihkut eret sáni “*fágalaš ja*”. Doaibmabiju cealkka saddá dát: “*Sámi parlamentáralaš ráđi dáhttu lea olahit dakkár konvenšuvnna mas lea govda politihkalaš doarjja ja háliida ahte dahkkojuvvojit moadde, muhto dattege dehálaš rievdadusa konvenšuvdnateakstaevttohusas.*”

Evttohus 2

Ođđa doaibmasuorgi. Doaibmasuorggi 2.6 maŋábeallai ja saddá doaibmasuorgi 2.7. Dát evttohus dagaha ahte buot doaibmasurggiid nummirat dan maŋgil rivdet.

Teakstaárvalus:

2.7 Oktasaš resursahálddašeapmi Detnui

Mihttomearri: Ovddidit oktasaš Deanu bivdohálddašeami.

Doaibmabidju:

- *SPR láhčá sámi árvovuodu oktasaš hálddašeapmi Deanu hálddašeami vuodđudeami várás.*

Evttohus 3

2.11 Resursaávkkástallan ja biras

Ođđa doaibmabidju, njealját kuvlačuokkis, čállo ná: *Ovddidit 8j -bargojoavkku bissovaš álgoálbmatorgánan CBD-vuogádahkii.*

Evttohus 4

2.12 Sámi parlamentáralaš ráđi riikkaidgaskasaš beroštumit

Ođđa doaibmabidju, guolmmát kuvlačuokkis. Dat čállo ná: *Guorahallat SPR vejolašvuoda oheat observer -sajádaga ON váldochoahkkimis (General Assembly)*

Evttohus 5

2.13 Ovttasráddechoahkkimat Sámiráđiin

Bajilčála rievdaduvvo. Ođđa bajilčála: “*Ovttasbargu Sámiráđiin*”.

-Doaibmabijus sihkut eret guokte maŋimuš sáni “*dárbbu mielde*” ja dan sadjái lasihit “*jeavddalaččat birašáššiid (Sámi Caucus on Environmental Issues) ja olmmošvuoigatvuodaid olis (Sámi Caucus on Human Rights)*”

- Lasihit ođđa doaibmabijuid ja mihttomeriid ná:

Mihttomearri: Buoridit álgoálbmogiid strategiaid ja vuoigatvuođaid vuhtiiváldima ja sajádaga sierra ON orgánain.

Doaibmabidju: Guorahallat davviriikkaid ovddidan álgoálbmotpolitihka sierra ON orgánain.

Mihttomearri: Davviriikkaid ODA-ruhtadeami (ruhtadeapmi ovdáneaddji riikkaide) njuolggadusaid nuppástuhttin vai dat gokčá buot sierra čieža álgoálbmogiid socio-ekonomalaš guovlluid.

Doaibmabidju: Guorahallat Norgga, Ruoŋa ja Suoma álgoálbmogiidda oaivvilduvvon ruhtadeami sihke njuolggoprošeaktaruhtadeami ja ON ja EU -vuogádagaide bokte oaivvilduvvon ruhtadeami.

Pirita Näkkäljärvi evttohus:

Evttohus 6

2.7 Sámi čearddalaš dovdomearkkat

Doaibmabijuid nuppi kuvlačuoggái, maŋimuš cealkagis - sihkut eret sáni “ja juoiganmálliide”. Ođđa cealkka saddá dalle dát: “Bargu ain jotkojuvvo ja luohti galgá heivehuvvot sámi gielaide ja muđui ráhkkanahhttojuvvo mearridanláhkái.”

Beaska Niillas evttohus:

Evttohus 7

2.11 Resursaávkkestallan ja biras

Ođđa doaibmabidju, viđát kuvlačuokkis, čállo ná: “Sámi Parlamentáralaš ráđđi lágiida Dálkkádatkonferánssa, man mihttomearriin lea beaivádit ja nannet sámiid ja eamiálbmogiid sajádaga jagi 2023/2024”

Per-Olof Nutti evttohus:

Evttohus 8 (njálmmálaččat)

2.11 Resursaávkkestallan ja biras

Ođđa doaibmabidju, mii bidjo guđát kuvlačuokkisin, čállo ná: “SPR galgá guorahallat ja ovddidit sámi boazodoalu dárbbuid ja beroštumiid dálkkádatrievdadeami ektui, erenoamážiid vuogáiduvvama ja ruđalašdoarjaga.”

Håkan Jonsson evttohus:

Evttohus 9

2.11 Resursaávkkestallan ja biras

Bajilčállagii lasihuvvo sátni “Klimat” (davvisámegillii “dálkkádat”). Bajilčála saddá ná: Resursaávkkestallan, dálkkádat ja biras (Ressursutnytting, klima og miljø)

Ronny Wilhelmsen evttohus.

Evttohus 10

2.11. resursaávkkestallan ja biras

Ođđa doaibmabidju, kuvlačuokkis čieža , čállo ná:

“SPR styret jobber videre med strategier for å følge opp klimaendringene, styret ser på organisering av arbeidet med klimaendringen. Dette arbeidet bør også se på om det er mulig å få statene til å etablere et klimaendningsfond for Sapmi”. **Ja eangalasgillii** “The SPR board continues to work on strategies for following up climate change, the board looks at organizing the work on climate change. This work should also look at whether it is possible to get the states to establish a climate change fund for Sapmi.”

Jorgaluvvon davvisámegillii: “SPR stivra joatká barggu strategiijaiguin ollašuttit dálkkádatrievdademiid, stivra geahčada dálkkádatrievdadeami barggu organiserema. Dát geahčadeapmi galggašii maiddái geahčadit ahte lea go vejolaš oažžut stáhtaid ásahit dálkkádatrievdadeamifoandda Sápmaí.”

Tuomas Aslak Juuso

Evttohus 11

2.11 Sámi parlamentáralaš ráđi riikkaidgaskasaš beroštumit
Ođđa doaibmabidju, kuvlačuokkis, čállo ná: “Ovddidit SPR ovddasdusa EU oktavuhtii brysselii»

Anni-Sofia Niittyvuopio

Evttohus 12 (njálmmálaččat)

2.14 Sámi nuorat – organiseren ja váikkuheapmi
Vuosttas doaibmabidju- rievdadit beaivemeari. Šaddá dát beaivemearri: 2022 dahje 2023

V Sámi parlamentáralaš ráđi mearrádus

Sámi parlamentáralaš ráđdi dohkkehii stivrra evttohuvvon Sámi parlamentáralaš ráđi doaibmaplána daid rievdadusaiguin ja evttohusaiguin mat bohte ovdan čoahkkimis. Buot guoktenuppelohkái evttohusa dohkkehuvojedje ovttajienalaččat.

Sámi parlamentáralaš ráđi doaibmaplána čuovvovaš áigodahkii, lea fámus 20.5.2022 rájes

1. Álggahus

20.5.2022 rájes, ja unnimusat 16 mánu ovddas guvlui, gitta unnimus 20.9.2023 rádjai, jodiha Sámediggi Ruotas Sámi parlamentáralaš ráđi (SPR). Áigodaga sáhtá guhkidit dárbbu mielde. Sámediggi Suomas joatká jodiheami dan maŋŋá. Čállingoddedoaibma čuovvu jodiheami (Bargoortnet 6). Sámediggi Suomas ja Sámediggi Norggas galget nammadit unnimusat ovtt bargi hállddahasas guhte galgá doaibmat gulahallanolmmožin SPR čállingoddá ja koordináhtoriin iežas hállddahasas SPR guoskevaš áššiiguin. Čállingoddi sáhtá dárbbu mielde bivdit veahki áššemeannudeamis Sámedikkis Suomas ja Sámedikkis Ruotas/hállddahasain.

Čuovvovaš áššesurggiid doaibmaplána vuoruhat erenoamážit:

- Sámi parlamentáralaš ráđi doaibma – organiseren ja ruhtadeapmi (2.1)
- Sámegeiella (Ulbmil lea ahte davviriikkalaš sámegeielaid fága- ja resursaguovddáš, Giellagáldu, ásahuvvo bistevaččat) (2.2)
- Davviriikkalaš sámekonvenšuvdna (Sámi parlamentáralaš ráđi dáhttu lea olahit dakkár konvenšuvnna mas lea govda fágalaš ja politihkalaš doarjja ja háliida ahte dahkkojuvvojit moadde, muhto dattege dehálaš rievdadusa konvenšuvdnateakstaevttohusas.) (2.3)

- Ovttastahttit sámediggeválggaid Suomas, Norggas ja Ruotas (2.4)
- Identifiseret konkrehta rádjahethtehusaid sámi guovlluin ja man ulbmil lea jávkadit ja vuostaldit rádjahethtehusaid mat hehttehit ovttasbarggu sámi guovlluin (2.5)
- Rájárásttildeaddji ovttasbargu mii guoská oktasaš boraspirepolitihka strategiijai. (2.6)
- ON eamiálbmogiid máilmmikonferánssa (WCIP) loahppadokumeantta čuovvulit, eamiálbmot válljejuvvon orgánat besset searvat ON vuogádaga čoahkkimiidda iežaset olis. (2.13)

2. Doaibmasuorggit

2.1 Sámi parlamentáralaš ráði doaibma – organiseren ja ruhtadeapmi

Mihttomearri: Seailuhit ja nannet sámedikkiid ovttasbarggu Sámi parlamentáralaš ráði bokte

Doaibmabijut:

- Árvvoštallat ahte lea go dárbu nannet Sámi parlamentáralaš ráði rámmaeavttuid, dása guoskevaš ruhtadeapmi ja čállingoddi/hálddahus
- Árvvoštallat ahte lea go dárbu rievdadit Bargoortnega ja Ovttasbargošiehtadusa
- Guhte Sámediggi álggaha proseassa nannen dihte buotsámi demokratiija. Orgánan galgá SPR sáhttit ovddastit sámi álbmoga. Vai ollet dan ulbmilii fertejit Sámedikkiid gávdnat čovdosiid ja návccaid dasa.

2.2 Sámegiella

Mihttomearri: Nannet sámegielaid geavaheami

Doaibmabijut:

- Davviriikkalaš sámegielaid fága- ja resursaguovddáš, Sámi Giellagáldu, ásahuvvo bistevaččat.
- ON riikkaidgaskasaš logijahki eamiálbmotgielaide 2022-32 - searvat IDIL 2022-32 ráhkanemiide ovttas earáiguin

2.3 Davviriikkalaš sámekonvenšuvdna

Mihttomearri: Davviriikat ja sámedikkiid dohkkehit Davviriikkalaš sámekonvenšuvdna

Doaibmabijut:

- Evttohusa leat riikkaid ráđđehusat ja sámedikkiid dál meannudeamen. Sámi parlamentáralaš ráði dáhttu lea olahit dakkár konvenšuvdna mas lea govda politihkalaš doarjja ja háliida ahte dahkkojuvvojit moadde, muhto dattege dehálaš rievdadusa konvenšuvdnateakstaevttohusas.

2.4 Ovttastahttit sámediggeválggaid

Mihttomearri: Ovttastahttit sámediggeválggaid Suomas, Norggas ja Ruotas

Bargojoavku lea buktán stivrii iežas neavvagiid, borgemánu 30.b.2019, ja vuordá SPR joatkevaš áššemeannudeami áššis, ja dán áigodagas leat SPR:ii veahkin dárbbu mielde

Doaibmabijut:

- Sámi parlamentáralaš ráđđi ávžžuhii ahte iešguđet Sámediggi meannuda ášši siskkáldasat. Sámediggi Ruoŋas ja Sámediggi Suomas lea juo meannudan ášši, váilo ain ahte Sámediggi Norggas meannuda ášši
- Sámi parlamentáralaš ráđđi joatká bargamiin áššin ja jus vejolaš de lokte ášši sáme-parlamentariihkkárkonferánsii.

2.5 Rádjahehttehusat sámi guovlluin

Mihttomearri: Eastadit rádjahehttehusaid

SPR lea nammadan bargojoavkku mii galgá identifiseret konkrehta rádjahehttehusaid sámi guovlluin ja man ulbmil lea jávkadit ja vuosttaldit rádjahehttehusaid mat gozahit ovttasbarggu sámi guovlluin.

Doaimmabidju:

- Čuovvulit bargojoavkko ávžžuhusaid.

2.6 Oktasaš boraspirepolitihkka

Mihttomearri: Rájárásttildeaddji ovttasbargu mii guoská oktasaš boraspirepolitihkka strategiijaid

SPR lea nammadan bargojoavkku. Bargojoavku lea bargamin áššin

Doaimmabidju:

- Čuovvulit bargojoavkko ávžžuhusaid.

2.7 Oktasaš resursahálddašeapmi Detnui

Mihttomearri: Ovddidit oktasaš Deanu bivdohálddašeami.

Doaimmabidju:

- SPR láchčá sámi árvovuodtu oktasaš hálddašeapmi Deanu hálddašeami vuodđudeami várás.

2.8 Sámi čearddalaš dovdomearkkat

Mihttomearri: Hálddašit ja ovdánahttit sámi nátionála dovdomearkkaid

Doaimmabidju:

- Dohkkehit sámi dovdomearkkaid hálddašan njuolggadusaid
- Dohkkehit sámi dovdomearkkaid geavahan njuolggadusaid
- Sámiid 21. Konferánsa Tråantes 2017:s bivddii Sámi čearddalaš dovddaldagaid lávdegotti jođihit viiddis proseassa, ja válljet dahje bidjat heivvolaš luođi sámi álbmotluohtin, ja buktit evttohusa Sámiid 22. Konferánsii mearridanláhkáii. Lávdegoddi lea bargan bivdagiin fargga guokte jagi ja gávdnan evttohusa. Bargu ain jotkojuvvo ja luohti galgá heivehuvvot sámi gielaide ja muđui ráhkkanahttojuvvot mearridanláhkáii.

2.9 Interreg ođđa prográmmaáigodat 2021-2027 ráhkkaneapmi

Mihttomearri: Váikkuhit Interreg 2021 – 2027 prográmma sisdollui ja leat mielde hábmemin sisdoalu dan ođđa prográmmii mii maiddáii fátmasta osiid sámi guovlluin

Doaimmabidju:

- SPR stivra mearridii mearridii 6.5.2020 (4/2020, 37 §) Interreg prográmma čuovvovaš baji várás vuodđudit Interreg-bargojoavkku 2021-2027. Bargojoavkku ulbmil lea čielggadit sámiid dárbbuid ruhtadeami dáfus.
- Stivra oažžu válldi ášši meannudit.

2.10 ÁRRABAJÁSGEASSIN/OAHPAHUS

Mihttomearri: Nannet sámeárrabajásgeassima ja -oahpahusa.

Doaibmabijut:

- Rájáid rasttildeaddji ovttasbarggu bokte ovdánahttit mánáidgárddiide/árrabajásgeassimii ja skuvlii oktasaš sámi árvovuodu. Prošeavtta váldoulbmil lea čielggadit mii lea sámi mánáidgárdepedagogihka/árrabajásgeassinpedagogihka ja didaktihka filosofijja. Sámi mánáidgárdepedagogihka/árrabajásgeassinpedagogihka filosofijjai leat vuodđun sámi oahppahábmen, giella, kultuvra ja árbevirolaš máhttu mat leat heivehuvvon odđa áigái.
- Álggahit ja ovdánahttit oktasaš oahpponeavvobuvttadeami.

2.11 KULTURÁRBI JA ÁRBEVIROLAŠ DIEHTU

Mihttomearri:

Hábmet sámiid oktasaš, davviriikkalaš linnjemiid sámiid kulturárbbi ja árbedieđu hálddašeamis, ávkkástallamis sihke suodjalandárbbuin ja -vugiin.

Mearrádus:

1. Linnjemiid vuodul ovddidit sámiid kulturárbbi ja árbedieđu suvdilis ja ehtalaš geavaheami, beaktilis suodjaleami sihke dorvvastit dan, ahte sámít besset mearridit iežaset kulturárbbi ja árbedieđu guoski áššiin. Linnjemiid vuodul dorvvastit sámiid kulturárbbi ja árbedieđu boahttevuoda, giela, árbevirolaš ealáhusaid ja kultuvrra ollislaččat.
2. Sámi parlamentáralaš ráđđi ovttas sámi servodagain kárte sámiid oktasaš kulturárbbi ja árbedieđu oktasaš riekteprinsihpaid ja njuolggadusaid, suoji dili dálá lágaid ja riikkaidgaskasaš soahpamušaid mielde ja ásaha kártema vuodul sámiid oktasaš kulturárbbi ja árbedieđu hálddašeami. Hálddašeami huksen ovdánahtta ovttasbarggu olggobeale doibmiiguin, go sámiid iešmearridanvuoigatvuodaid sisdoallu ja njuolggadusat kulturárbbi ja árbedieđu ávkkástallamii leat davviriikkalaččat meroštallojuvnon.
3. Kártet Sámedikkiid politihkalaš oainnuid dan rádjái, mat gusket sámiid kulturárbbi ja árbedieđu iešstivrejumi, suodjaleami ja ávkkástallama.
4. Kártet makkár gažaldagain, mat gusket sámiid kulturárbbi ja árbedieđu iešstivrejumi, suodjaleami ja ávkkástallama, Sámedikkiin gávdno juo oktasaš politihkalaš oaidnu.
5. Kártet makkár oktasaš politihkalaš oainnuide lea earenomážit dárbu, go váldit vuhtii kulturárbbi ja árbedieđu guoski fidnuid, lánkaásahanbarggu ja riikkaidgaskasaš proseassaid. Dainna dárkkuhit daid gažaldagaide vástideami, mat badjánit sihke dutkan- ja eará fidnuin, mat ávkkástallet kulturárbbi ja árbedieđu, iešguđet lánkaásahanproseassaid iešguđet riikkas sihke riikkaidgaskasaš forumiin (ee. WIPO, Unesco, CBD). Ulbmil livččii, ahte Sámedikkiin buot golmma riikkas livčče seamma oainnut daid áššiid birra.

6. Soahpat ovddibuid vuodul oktasaš oainnu kulturárbbi ja árbedieđu iešstivrejumi sisdoalus, suodjaleamis ja ávkkástallamis.
7. Hábmets strategijja suodjaleapmái ja ásahit hálddašanorgána sámi oktasaš kulturárbbi ja árbediehtui.
8. Čohkket ja hábmets prinsihpaid kulturárbbi ja árbedieđu hálddašeapmái.

Doaimmabijut:

9. Álggahit golbma jagi proševtta čadahit mihttomeriid.
10. Organiseret dán golbma jagi proševtta:
 - Ásahit politihkalaš SPR jođihan stivrenjoavkku, mii jeavddalaččat čoahkkana stivret barggu. Stivrenjovkui galgá bovdet viidát sápmelaš árbečehpiid, ealáhusbargiid, kulturárbbi áššedovdiid ja eará sámi doibmiid, mat ovddastit viidát sámi servošiid.
 - Ásahit bargo-/fágajoavkku, man prošektajođiheaddji jođiha, ja mii čadaha dán golbma jagi proševtta.

Proševttas lea vejolašvuohta geavahit olggobeale áššedovdiid sierra lánka- ja fágasurggiin.

2.12 Resursaávkástallan, dálkkádat ja biras

Mihttomearri: Gozihit iešguđetlágan riikaáiddášsásaš ja riikkaidgaskasaš proseassaid strategijjaid.

Doaimmabijut:

- Gozihit iešguđetlágan riikaáiddášsásaš ja riikkaidgaskasaš proseassaid mii guoská luondduriggodagaidávkkástallamis sámi guovlluin ja davviguovlluin obbalaččat.
- Ollašuhttit biodiversitehtasoahpamuša artihkal 8(j):a áigumušaid Suomas, Norggas ja Ruotas.
- Árjjálaččat searvat dálkkádatšiehtadallamiidda, dása guoská searvat ON dálkkádatkonvenšuvnna/ United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) oassebeallečoahkkimiidda (Conference of parties(COP)). Dán bargui gullá maiddái eamiálbmotvuodđu/platform.
- Ovddidit 8j-bargojoavkku bissovaš álgoálbmotorgánan CBD-vuogádaškii
- Sámi Parlamentáralaš ráđđi lágiida Dálkkádatkonferánssa, man mihttomearriin lea beaivádit ja nannet sámiid ja eamiálbmogiid sajádaga jagi 2023/2024
- SPR galgá guorahallat ja ovddidit sámi boazodoalu dárbbuid ja beroštumiid dálkkádatrievdadeami ektui, erenoamážiid vuogáiduvvama ja ruđalašdoarjaga.
- SPR stivra joatká barggu strategijjaguin ollašuhttit dálkkádatrievdadeamiid, stivra geahčada dálkkádatrievdadeami barggu organiserema. Dát geahčadeapmi galggašii maiddái geahčadit ahte lea go vejolaš oažžut stáhtaid ásahit dálkkádatrievdadeamifoandda Sápmái.

2.13 Sámi parlamentáralaš ráđi riikkaidgaskasaš beroštumit

Mihttomearri: Olmmošvuoigatvuodát galget nannejuvvot nu ahte eamiálbmogat duohtavuodas besset mearridit iežaset ovdáneamis

Doaimmabijut:

- ON eamiálbmogiid máilmmikonferánssa (WCIP) loahppadokumeantta čuovvulit, ea. bargat dan ala ahte eamiálbmot álbmotválljejuvvon orgánat besset searvat ON

vuogádaga čoahkkimiidda iežaset olis, ja ahte Sámi parlamentáralaš ráđđi árvoštallá vejolašvuoda ohcat áicisajádaga ON:ii

- Searvat áššáigullelaš/relevánta riikkaidgaskasaš foraide, dađi mielde go lea dárbu ja jus leat ruđalaš ja hálldahaslaš návccat (ON vuogádagas, EU vuogádagas ja viidáseappot)
- Guorahallat Sámi parlamentáralaš ráđi vejolašvuoda ohcat observer-sajádaga ON válđočoahkkimis (General Assembly)
- Ovddidit Sámi parlamentáralaš ráđi ovddasdusa Brysselis
- Searvat árjjálaččat daid foraide gos Sámi parlamentáralaš ráđis lea juo oasseváldi sadji:

-Davviriikkaid Ráđi jahkásaš sešuvdnii (áici) ja fáddásešuvdnii (bovdejuvvo)

-WIPO (World Intellectual Property Organization / Máilmmi vuoignaduoji organisašuvdna) genehtalaš resurssaid, árbevirolaš máhtu ja kultuvrra gaskastáhtalaš lávdegotti čoahkkimiidda

-SCPAR (The Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region / Den permanente arktiske parlamentarikerkomiteen / Árktalaš parlamentarihkkáriid bistevas lávdegoddi) čoahkkimiidda bistevas oasseváldin

- Árktalaš parlamentarihkkáriid konferánsii (Bovdejuvvo)

-Barentsovttasbargui (Eamiálbmot bargojovkui, eará bargojoavkkuide, Barentsráđđái, CSO, Regionráđđái ja lávdegoddát) servet sámedikkiid nammaduvvon áirasat

-Barents eamiálbmogiid kongressii (bovdejuvvo)

-Barents parlamentarihkkáriid konferánsii (Bovdejuvvo).

2.14 Ovttasbargu Sámiráđiin

Mihttomearri: Koordineret searvama riikkaidgaskasaš čoahkkimiidda gos eamiálbmot guoskevašáššit ságastallojuvvojit

Doaibmabidju:

- Lágidit ovttasráđđečoahkkimiid Sámiráđi ovddasteddjiiguin jeavddálaččat birasáššiid (Sámi Caucus on Environmental Issues) ja olmmošvuoigatvuođaid olis (Sámi Caucus on Human Rights)

Mihttomearri: Buoridit álgoálbmogiid strategijaid ja vuoigatvuođaid vuhtiiváldima ja sajádaga sierra ON orgánain.

Doaibmabidju:

- Guorahallat davviriikkaid ovddidan álgoálbmotpolitihka sierra ON orgánain.

Mihttomearri: Davviriikkaid ODA-ruhtadeami (ruhtadeapmi ovdáneaddji riikkaide) njuolggadusaid nuppástuhttin vai dat gokčá buot sierra čieža álgoálbmogiid socio-ekonomalaš guovlluid.

Doaibmabidju:

- Guorahallat Norgga, Ruota ja Suoma álgoálbmogiidda oavvilduvvon ruhtadeami sihke njuolgo prošeaktaruhtadeami ja ON ja EU -vuogádagaide bokte oavvilduvvon ruhtadeami.

2.15 Sámi nuorat – organiseren ja váikkuheapmi

Mihttomearri: Nannet sámi nuoraid oassálastima ja váikkuheami Sámi parlamentáralaš ráđđi ásahii 2011 nuoraidpolitihkalaš ráđi mii galgá bargat nuoraidpolitihkalaš áššiiguin ja doaimmat sámi nuoraid oktasaš jietnan, sihke riikkaidgaskasaččat ja sámis.

Doaimmabijut:

- Lágidit oktasaš sámi nuoraidkonferánssa juohke nuppi jagi, čuovvovaš jagis 2022 dahje 2023.
- Nuoraidpolitihkalaš ráđi jodiheaddji dahje eará ovddasteaddjit bovdejuvvojit Sámi parlamentáralaš ráđi dievasčoahkkimii. Ja stivrračoahkkimiidda. Sii besset dás raporteret iežaset doaimmas.

2.16 Dásseárvu ja ovttárvosašvuohta

Mihttomearri: Dásseárvu sohkašvuohtat gaskkas ja seksuála vehádagašvuohtat ovttárvosašvuohtat ovddideapmi

Doaimmabijut:

- Doarjut beaktileappot daid organisašuvnnaid mat barget dásseárvvuin ja ovttárvosašvuohtain
- Geahčadit vejolašvuohtaid ahte leat veahkkin váikkuhit ahte lágiduvvo riikkaidgaskasaš eamiálbmotnissonkonferánssa Sámis.

2.17 Dearvvašvuohta ja sosiála

Mihttomearri: Váfistit dásseárvosaš sámegeielat dearvvašvuohta- ja sosiálabálvalusaid sápmelaččaide rádjaguovlluin ja seamma dásis go álbmogis muđui

Doaimmabidju:

- Geahččalit oazžut Suoma, Norgga ja Ruota stáhtaidgaskasaš ovttasbargošiehtadusa man mihttomearri lea árijálaččat jávkadit rádjeovttasbarggu hehttehusaid, vai beasašii váfistit dásseárvosaš bálvalusaid sápmelaččaide ja mas asehačča dárbbut leat guovddázis.

2.18 Duohtavuota ja soabadeapmi

Mihttomearri: Ásahit duohtavuota- ja soabadeamikommišuvnna Suomas, Norggas ja Ruotas

Doaimmabidju:

- Duohtavuota- ja soabadeamikommišuvnna barggu koordineret

2.19 Raporteren ja ruhtadeapmi

Stivra raportere Sámi parlamentáralaš ráđi dievasčoahkkimii mo doaimmaplána doaimmabijut čovdojuvvojit.

Sámi parlamentáralaš ráđi doaimma ruhtadit sámedikkiid iežaset dábálaš bušehtta bokte. Eai leat bidjon erenoamážit ruđat dasa ahte čađahit dán doaimmaplána doaimmabijuid.

Ášši meannudeapmi botkejuvvui dii.11.30 ja álggahuvvui fas dii 13.40 ja loahpahuvvui 14.10.

Káffeoddu 11.30-11.45

Ášši SPR 04/22 Sámi parlamentáralaš ráđi nuoraidpolitihkalaš ráđđi muitala iežaset doaimmas

Ášši meannudeapmi álggahuvvui dii 11.45.

I Meannudeamit

Ášši ii leat stivrras meannuduvvon

II Áššebáhpirat

-

III Sámi parlamentáralaš ráđi stivrra árvalus Sámi parlamentáralaš ráđđái

Sámi parlamentáralaš ráđi nuoraidpolitihkalaš ráđđi muitala iežaset doaimmas.

Diehtjuohkkin válđojuvvo vuhtii.

IV Sáhkavuorut

-Silje K. Muotka, Áššejođiheaddji

-Sámi parlamentáralaš nuoraidpolitihkalaš ráđi ovddasteaddji Anni-Sofia Niittyvuopio muitalii iežaset doaimmas. Nuoraidráđđi ii leat doallan coahkkimiid dán áigodagas (1.1.2021 -20.5.2022).

Davviriikkalaš sámenuoraid konferánssa dollojuvvui gáiddusdáhphussan 26.8.2021.

Konferánssa váldolágideaddji lei Suoma Sámedikki nuoraidráđđi. Konferánssa lágiduvvui ovttasbarggus Norgga, Ruota ja Suoma Sámedikkiid nuoraidoibmiiguin. Konferánssas dolle sáhkavuoruid Suoma biras- ja dálkkádatministtar Krista Mikkonen, Sámi parlamentáralaš ráđi ságajođiheaddji Aili Keskitalo, Sámedikki ságajođiheaddji Tuomas Aslak Juuso ja nuorra badjealmmái Jussa Seurujärvi. Bargobájiid dolle Emmi Nuorgam, aktivista Pauliina Feodoroff ja globála nuoraidorganisašuvdna Youth4Nature. Konferánssa temá lei dálkkádatrievdan, ja doppe ráhkaduvvui resolušuvdna.

Sámenuoraid konferánssa cealkámuš dálkkádatrievdamis lea ráhkadan Sámedikkiid nuoraidráđit Suomas, Ruotas ja Norggas ja hábmejuvvui konferánssas, ja dan leat válmastan nuoraidráđit. Dát resolušuvdna lea rastá riikkarájiid doaimmaráva sámenuoraide dálkkádatrievdama vuostá.

<https://nuor.fi/ps/news-article/samenuorat-gaibidit-doaimmaid-dalkkadatrievdama-goahcamii/>

V Sámi parlamentáralaš ráđi mearrádus

Sámi parlamentáralaš ráđi nuoraidpolitihkalaš ráđi ovddasteaddji, Anni-Sofia Niittyvuopio muitalii iežaset doaimmas. Diehtjuohkkin válđojuvvui vuhtii.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvvui dii. 12.10

Originála giella: Sámeigiella ja dárogiella

Ášši SPR 05/22 Sámi parlamentáralaš ráđi rádjahehttehuslávdegoddi raporta

Ášši meannudeapmi álggahuvvo dii 12.10.

I Meannudeamit

- Stivračoahkkin 28.6.2021

II Áššebáhpirat

-Sámi parlamentáralaš ráđi lávdegoddi mii galgá čalmmustahttit rádjahehttehusaid sámi guovlluin raporta (sámi rádjahehttehuslávdegoddi) raporta

III Sámi parlamentáralaš ráđi stivrra árvalus Sámi parlamentáralaš rádđái

Sámi parlamentáralaš ráđi Rádjahehttehuslávdegoddi raporta váldojuvvo vuhtii. Stivra oažžu válldi bargat viidáseappot lávdegoddi árvalusaiguin. Raporta čuovvu dán protokolla, mielddus 2.

IV Sáhkavuorut

Áššejodiheadji, Silje K. Muotka bijai ovdan raportta.

Anni Koivisto

Tuomas Aslak Juuso

Anne Nuorgam

V Sámi parlamentáralaš ráđi mearrádus

Sámi parlamentáralaš ráđi Rádjahehttehuslávdegoddi raporta váldojuvvui vuhtii. Stivra oažžu válldi bargat viidáseappot lávdegoddi ávžžuhusaiguin.

Dát lea maiddá sierra doaibmasuorgi Sámi parlamentáralaš ráđi doaibmaplánas (geahča ášši 3/2022 dán beavdegirjjis), man mihttomearri lea eastadit rádjahehttehusaid ja doaibmabidju lea čuovvulit bargajoavkku ávžžuhusaid.

Raporta čuovvu dán protokolla, mielddus 2.

Ášši meannudeapmi loahpahuvo dii 12.40

Ášši SPR 06/22 Sámi parlamentáralaš ráđi čoahkkinplána 2022/2023

Ášši meannudeapmi álggahuvvo dii. 12.40 ja loahpahuvvui dii 13.00

I Meannudeamit

31.3.2022 stivračoahkkin

II áššebáhpirat

-Kaleandar ja Sámi parlamentáralaš ráđi bargoortnet

III Sámi parlamentáralaš ráđi stivrra árvalus Sámi parlamentáralaš ráđđái

Sámi parlamentáralaš ráđđi galgá unnimustá ovttá dievasčoahkkima doallat kaleanddarjagis (Bargoortnet 1). Oktasašstivra mearrida goas ja gos dievasčoahkkin dollojuvvo.

Stivra árvala ahte boahte dievasčoahkkin Sámi parlamentáralaš ráđis lágiduvvo 16 manu geahčen jodiheami molsuma oktavuodas.

Stivra mearrida ieš iežas čoahkkinplána.

IV Sáhkavuorut

Håkan Jonsson, áššejodiheaddji. Son bijai ovdan ášši.

Silje K. Muotka

Beaska Niillas

Tuomas Aslak Juuso

Evttohusat

Evttohus 1, Håkan Jonsson evttohan

Sáme-parlamentarihkkárkonferánsa

Håkan Jonsson čujuhii ahte Sáme-parlamentarihkkáriid vuosttas konferánsa, lágiduvvon 24.2.2005, mearridii julggaštusas ahte *juohke goalmát jagi dollojuvvo konferánsa sámi parlamentarihkkáriid várás (sáme-parlamentarihkkárkonferánsa)*. Dát mearrádus ii leat das manjá rievdaduvvon ja lea danin ain doaimmas. Viđat konferánsa lágiduvvui Troandimis 7.2.2017 ja guđat konferánsa livččii galgan lágiduvvot jagis 2020, muhto manjiduvvui pandemiija geažil ja lágiduvvui dán jagi. Čihččet konferánsa galgá lágiduvvot jagis 2023.

Håkan Jonsson evttohii ahte čihččet sáme-parlamentarihkkárkonferánsa lágiduvvo Ruotas jagis 2023, vahkkus 22.

V Sámi parlamentáralaš ráđi mearrádus

- Sámi parlamentáralaš ráđi čuovvovaš dievasčoahkkin dollojuvvo 16 manu geahčen jodiheapmi molsuma oktavuodas. Stivra mearrida goas ja gos čoahkkin galgá dollojuvvot.
- Stivra mearrida ieš iežas čoahkkinplána.
- Sáme-parlamentarihkkárkonferánsa lágiduvvo jagis 2023 Ruotas, vahku 22

Stivra sádde čoahkkinplána go dat lea gárvvis.

Sak SPR 07/22 Sámi parlamentáralaš ráđi jodiheami molsun

Ášši meannudeapmi álggahuvvo 13.00

I Meannudeamit

Stivračoahkkin 31.1.2022

II Áššebáhpirat

-Sámi parlamentáralaš ráđi ovttasbargošiehtadus

III Sámi parlamentáralaš ráđi stivrra árvalus Sámi parlamentáralaš ráđđái

Ovttasbargošiehtadusa, artihkal 8: *“Sámi parlamentáralaš ráđđi vállje iežas presideantta ja guokte várrepresideantta oktasašstivrra lahtuid gaskkas. Válljen galgá dáhpáhuvvat nu ahte golbma sámedikki vurrolagaid ožžot jodihanámmáhiid, ja nu ahte sámedikkis njealje jagi áigodagas vurrolagaid ožžot presideanta- dahje várrepresideantaámmáha 16 mánu mañjalagaid”.*

Sámediggi Norggas lea jodihan Sámi parlamentáralaš ráđi 21.1.2021 rájes gitta 20.5.2022 rádjai. Ovddit áigodagas lei Sámedikkis Suomas jodihanámmát.

Sámediggi Ruoŧas váldá badjelasat presideantaámmáha 20.5.2022 rájes ja unnimusat 16 mánu mañjalagaid.

IV Sáhkavuorut

Silje K. Muotka, áššejodiheaddji
Håkan Jonsson

V Sámi parlamentáralaš ráđi mearrádus

Sámediggi Ruoŧas váldá badjelasat Sámi parlamentáralaš ráđi jodiheami 20.5.2022 rájes ja unnimusat 16 mánu mañjalagaid.

Ášši meannudeapmi loahpahuuvui 13.05

Ášši SPR 08/22 Loahpaheapmi

Ášši meannudeapmi álggahuvvo 13.05 ja loahpahuuvui 13.10

Sámi parlamentáralaš ráđi ođđa presideanta, Håkan Jonsson, válddii badjelasat doaimma.

*Boradanboddu 13.10-13.40, das mañjá jotkkii 03/2022 ášši meannudeapmi mii loahpahuuvui dii. 14.10.
Dievasčoahkkin loahpahuuvui 14.10*

Vuolláičállit leat lohkan čoahkkinbeavdegirjji ja leat gávnahan ahte čoahkkinbeavdegirjái fievrriduvvon mearrádušat leat nu mo Sámi parlamentáralaš ráđi stivra lea mearridan.

Sámi parlamentáralaš ráđi stivra

Silje K. Muotka
presideanta

Tuomas Aslak Juuso
sadjásašpresideanta

Håkan Jonsson
sadjásašpresideanta

Mielddus 1 (s.26-38)

Sámi parlamentáralaš ráđi stivrra doaibmaraporta áigodagas 21.1.2021 – 20.5.2022.

Sámi parlamentáralaš ráđi stivrra doaibmaraporta dievasčoahkkimii

I Meannudeamit

SPR stivračoahkkin 9.6.2021, 13.1.2022 ja 31.3.2022

II Sámi parlamentáralaš ráđi stivrra árvalus Sámi parlamentáralaš rádđái

Sámi parlamentáralaš ráđi stivra bidjá ovdan iežas raportta dievasčoahkkimis. Raporta váldo diehtun. Raporta čuovvu protokolla.

Stivrra doaibmaraporteren áigodahkii 25.1.2021 – 31.3.2022

DIEVASČOAHKKIMII RAPORTEREN

Stivra raportere Sámi parlamentáralaš ráđi dievasčoahkkimii mo doaibmaplána doaibmabijut čovdojuvvojit. Sámi parlamentáralaš ráđi doaimma ruhtadit sámedikkít iežaset dábálaš bušeahtta bokte. Eai leat bidjon erenoamážit ruđat dasa ahte čadahit doaibmaplána doaibmabijuid (Doaibmaplána čuokkis 2.19 Raporteren ja ruhtadeapmi).

STIVREN JA HÁLDDAŠEAPMI JA ČÁLLINGODDIDOAIMMA

Sámediggi Norggas jodihii Sámi parlamentáralaš ráđi (SPR) áigodagas 25.1.2021- 20.5.2022. Presideantadoaimma leaba Aili Keskitalo ja Silje K. Muotka juogadan. Sivvan dasa lea go politihkalaš jodiheapmi Sámedikkis Norggas rievddai sámediggeválggaid geažil. Čállingoddedoaimma čuovvu dan sámedikki mas lea jodihandoaimma (Bargoortnet §6).

Stivrra áirasat áigodagas 25.1.2021 – 20.5.2022:

- Aili Keskitalo, SPR presideanta, 25.1.2021 -20.10.2021. Silje K.Muotka 21.10.2021 - 20.5.2022 rádjai.
- Håkan Jonsson, stivralahttu 25.1.2021 – 31.8.2021, sadjásašpresideanta 2.9.2021- 20.5.2022
- Tuomas Aslak Juuso, sadjásašpresideanta SPR, 25.1.2021 – 20.5.2022
- Per-Olof Nutti, sadjásašpresideanta 25.1.2021 – 30.8.2021, stivralahttu 1.9.2021 - 20.5.2021.
- Anni Koivisto, stivralahttu 25.1.2021 – 20.5.2022
- Ronny Wilhelmsen, stivralahttu 25.1.2021 – 20.10.2021.
- Beaska Niillas, stivralahttu, 21.10.2021-20.5.2022.

Stivračoahkkimat áigodagas

19.4.2021, 9.6.2021, 28.6.2021, 23.8.2021, 26.11.2021, 21.12.2021, 13.1.2022, 31.3.2022.

Rádđádallančoahkkimii Sámiráđi ovddasteddjiiguin: 19.4.2021. , 9.6.2021, 13.1.2022.

Mearráduusat (earret formálalaš ja fásta áššit):

- Ášši/ 16/2021, Sámeaparlamentarihkkárkonferánssa

- Ášši/ Sak 18/2021, SPR lávdegoddi mii galgá čalmmustahttit rádjajehttehusaid sámi guovlluin raportere
- Ášši 19/2021, Oktasaš sámi posišuvdnadokumeanta ON Biologalaš valljodaga soahpamuša ođđa bargoprográmma šiehtadallamiidda
- Ášši 20/2021, Joint statement of Sámi Parliamentarian Council and Saami Council against unauthorised commercially exploitative cultural appropriation.
- Ášši 23/2021, Sámiid miellahttuvuohta Davviriikkaid rádis.
- Ášši 32/2021 Sámi Giellagáldu ásahanproseassa ođđasis árvvoštallan
- Ášši 40/2021 Sámi Giellagáldu diehtujuohkin

Nammadeamit

- Ášši 07/2021 Sámi Giellagáldu giellajuhkosiid lahtuid nammadeapmi áigodahkii 1.1.2021-31.12.2021.
- Ášši 36/2021 Gollegiella – giellabálkkašumi árvvoštallanlávdegotti nammadeapmi

Oktasaš cealkámušat celkojuvvon áigodagas:

- Ášši 19/2021 Oktasaš sámi posišuvdnadokumeanta ON Biologalaš valljodaga soahpamuša ođđa bargoprográmma šiehtadallamiidda
- Ášši 20/2021 Joint statement of Sámi Parliamentarian Council and Saami Council against unauthorised commercially exploitative cultural appropriation.
- Letter from the President of the European Commission (vástáduš SPR stivrra 30.6.2020 brevii)

DOAIBMAPLÁNA DOAIBMASUORGGIT

Sámi parlamentáralaš ráđi dievasčoahkkin mearridii 25.1.2021 ođđa áigodahkii vuoruhit moadde doaibmasuorggi doaibmaplánas erenoamážit. Doaibmasuorggit doaibmaplánas muđui vuoruhuvvojit áiggi ja bargonávccaid vuodul.

Čuovvovaš suorggit leat vuoruhuvvon

- Sámi parlamentáralaš ráđi doaibma – organiseren ja ruhtadeapmi (2.1)
- Sámegeiella (Ulbmil lea ahte davviriikkalaš sámegeielaid fága- ja resursaguovddáš, Giellagáldu, ásahuvvo bistevaččat) (2.2)
- Davviriikkalaš sámekonvenšuvdna (Sámi parlamentáralaš ráđi dáhttu lea olahit dakkár konvenšuvnna mas lea govda fágalaš ja politihkalaš doarjja ja háliida ahte dahkkojuvvojit moadde, muhto dattege dehálaš rievdadusa konvenšuvdnateakstaevttohusas.)
- Ovttastahttit sámediggeválggaid Suomas, Norggas ja Ruotas (2.4)
- Identifiseret konkrehta rádjajehttehusaid sámi guovlluin ja man ulbmil lea jávkadit ja vuosttaldit rádjajehttehusaid mat hehttehit ovttasbarggu sámi guovlluin (2.5)
- Rájárásttildeaddji ovttasbargu mii guoská oktasaš boraspirepolitihka strategijaid. (2.6)
- ON eamiálbmogiid máilmmikonferánsa (WCIP) loahppadokumeantta čuovvulit, eamiálbmot välljejuvvon orgánat besset searvat ON vuogádaga čoahkkimiidda iežaset olis. (2.13)

<p>Doaibmaplána čuokkis 2.1 Ruhtadeapmi ja organiseren</p>	<p>Mihttomearri: Sealluhit ja nannet Sámedikkiid ovttasbarggu Sámi parlamentáralaš ráđi bokte.</p> <p>Doaibmabijut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Árvvoštallat ahte lea go dárbu nannet Sámi parlamentáralaš ráđi rámmaeavttuid, dása guoskevaš ruhtadeapmi ja čállingoddi/hálddahus • Árvvoštallat ahte lea go dárbu rievdatit Bargoortnega ja Ovttasbargošiehtadusa • Guhte Sámediggi álggaha proseassa nannen dihte buotsámi demokratiija. Orgánan galgá SPR sáhttit ovddastit sámi álbmoga. Vai ollet dan ulbmilii fertejit Sámedikkít gávdnat čovdosiid ja návccaid dasa.
<p>Boađus 31.3.2022</p> <p>Mearriduvvon 9.6.2021</p>	<p>Ruhtadeapmi ja čállingoddi/hálddahus ii leat rievdan. Eai leat bidjon erenoamážit ruđat dán doibmii. SPR doaimma ruhtadit sámedikkít iežaset dábálaš bušeahtta bokte.</p> <p>Lágiduvvo miniseminára árrat čuovvovaš jagi, 2022. Geahččat ahte lea go vejolaš geavahit seamma málle go dan maid Giellagáldu čállingotti ásaheamis lea geavahan</p>
<p>2.2 Sámegiella</p>	<p>Mihttomearri: Nannet sámegielaid geavaheami</p> <p>Doaibmabijut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Davviriikkalaš sámegielaid fága- ja resursaguovddáš, Sámi Giellagáldu, ásahuvvo bistevaččat. • ON riikkaidgaskasaš logijahki eamiálbmotgielaide 2022-32 - searvat IDIL 2022-32 ráhkkanemiide ovttas earáiguin
<p>Boađus 31.3.2022</p>	<p>Giellagáldu: Sámedikkít dohkkehedje jagis 2021 ovttasbargošiehtadusa ásahit ja doaimmahit Sámi giellagáldu. Ovttasbargošiehtadusa vuodđu lea giellagáldu njuolggadusat man Sámedikkít leat dohkkehan 2020. Sámi Giellagáldu jođiha stivra mas golmma sámedikkis lea ovttá mađe ovddastus. Stivrras lea bajimuš ovddasvástádus ja váldi. Sámedikkít ruhtadit doaimma.</p> <p>IDIL 2022 -2032 2019 lei nammaduvvon riikkaidgaskasaš eamiálbmotgielaid jahkin, ja ON váldočoahkkin nammadii 2022-2032 áigodaga eamiálbmotgielaid logijahkin (IDIL 2022-2032.) UNESCO jođiha doaimma. Máilmmiviidosas bargojoavku (Global Task Force) nammaduvvui njukčamánu 21.b.2021. Aili Keskitalo lei ártkalaš guovllu bealis nammaduvvon giellalogijagi stivrenjovkui gitta jagi 2021 lohppii. Jagi 2022 rájes doaibmagoahtá inuihtaid ovddasteaddji Aluki Kotierk ártkalaš guovllu ovddasteaddjin stivrenjoavkkus. Lars Miguel Utsi lea fas sápmelaččaid ovddasteaddji. Bargoplána logijahkái (Global action plan) lea dohkkehuvvon. Manjimuš čoahkkin ovdal giellalogijahki rahpasa, lágiduvvui 10. 12. 2021, ja</p>

	<p>deavvadeddje eamiálbmogat miehtá máilmmi njealját Global Task Force-čoahkkimis. Doppe sii earret eará loahpalaččat mearrideddje oktasaš bargoeavttuid (Terms of References) giellalogijagi várás. Aili Keskitalo searvvai čoahkkimii.</p>
<p>2.3 Davviriikkalaš sámekonvenšuvdna</p>	<p>Mihttomearri: Davviriikat ja sámedikkiit dohkkehit Davviriikkalaš sámekonvenšuvdna</p> <p>Doaimbajibut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evttohusa leat riikkaid ráđđehusat ja sámedikkiit dál meannudeamen. Sámi parlamentáralaš ráđi dáhttu lea olahit dakkár konvenšuvdna mas lea govda fágalaš ja politihkalaš doarjja ja háliida ahte dahkkojuvvojit moadde, muhto dattege dehálaš rievdadusa konvenšuvdnateakstaevttohusas.
<p>Boađus 31.3.2022</p>	<p>Davviriikkalaš sámekonvenšuvdna šiehtadallanevttohus geigejuvvui ođđajagimánus 2017. Šiehtadallanevttohusas leat muhtun čuolbmás bealit mat váttásmahttet guorraseami Suoma, Ruota ja Norgga sámedikkiid bealis. Jagi 2018 sáddii Sámi parlamentáralaš ráđđi (SPR) reivve daidda departemeanttaide main lea ovddasvástádus dan golmma riikkaid sámeáššiin ja bivddii dahkkojuvvot moadde rievdadusa šiehtadallanevttohusas. Ášši gieđahaljojuvvui manjimusat skábmamánu 18. b. 2020 čoahkkimis gaskal sámi áššiid ovddasvástideaddji ministariid ja Suoma Sámedikki ságadoalli, Norgga Sámediggepresideantta ja Ruota beale sámediggi stivrrajođiheaddji. Čoahkkinis deattuhedje ahte lea dehálaš ahte bargu ovdána. Mihttomearri lei ahte teaksta gárvvis vuolláičállut lea gárvvis giđa 2021 mielde, nu ahte ratifiserenproseassa boahtá johtui.</p>
<p>Doaimbaplána čuokkis 2.4 Ovttahttit sámediggeválggaid</p>	<p>Mihttomearri: Ovttahttit sámediggeválggaid Suomas, Norggas ja Ruotas.</p> <p>Bargojoavku lea buktán stivrii iežas neavvagiid, borgemánu 30.b.2019, ja vuordá SPR joatkevaš áššemeannudeami áššis, ja dán áigodagas leat Sámi parlamentáralaš ráđđái veahkin dárbbu mielde.</p> <p>Doaimbajibut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sámi parlamentáralaš ráđđi ávžzuhii ahte iešguđet Sámediggi meannuda ášši siskkáldasat. Sámediggi Ruotas ja Sámediggi Suomas lea juo meannudan ášši, váilo ain ahte Sámediggi Norggas meannuda ášši • Sámi parlamentáralaš ráđđi joatká bargamiin áššin ja jus vejolaš de lokte ášši sáme-parlamentariihkkárkonferánsii.
<p>Boađus 31.3.2022</p>	<p>Sámediggi Norggas ii leat meannudan ášši.</p>
<p>Doaimbaplána čuokkis 2.5</p>	<p>Mihttomearri: SPR lea nammadan bargojoavkku mii galgá bargat identifiseret konkrehta rádjajehttehusaid sámi guovlluin ja man ulbmil lea</p>

<p>Rádjahehttehusat sámi guovlluin</p>	<p>jávkadit ja vuosttaldit rádjahehttehusaid mat gozahit ovttasbarggu sámi guovlluin.</p> <p>Doaimbaidju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Čuovvulit bargojoavkko ávžžuhusaid.
<p>Boađus 31.3.2022</p>	<p>Lávdegoddi, Runar M. Balto, Anders Kråik, Ulla M. Magga, bijai ovdan raporta SPR stivračoahkkimis 28.6.2021. Lávdegoddi neavvu Sámi parlamentáralaš ráđi jeavddálaččat čađahit čoahkkimiid Davviriikkaid ministtarráđi Rádjahehttehusráđiin dainna mihttomeriin ahte čoavdit rádjahehttehusaid. Sámi parlamentáralaš ráđi sáhtta vajot álggahit gulahallama Rádjahehttehusráđiin ja Nordkalottens Grensetjeneste institušuvnnain čuovvulan dihte sámi rádjahehttehusaid mat leat Rádjahehttehusdiehtobásas.</p> <p>Raporttas lea identifiserejuvvon 9 konkrehta rádjahehttehusa gullelaš čilgehusain, vejolaš čovdosiin ja rávvgiin.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lád. Deponeren duoji ovddas go sisafievrra Norgii 2. Rádjebargit fertejit máksit vearu guovtti riikii 3. Oahppodoarjja: Sámi studeanttat vásihit sii eai oaččo stipeandaid go eará riikkas váldet oahpu 4. Psyhkalaš dearvvašvuodasuodjalus: Sámi terapevtat eai sáhte rasttildit riikarájiid 5. Geo - giddden sámi sisdoalus 6. Uhccán njuovžil boazobeatnaga dálkkodan njuolggadusat 7. Boraspirehálddašeapmi ja -buhtadeapmi ii leat vuodđuduvvon dan áddejupmái ahte lea oktasaš boraspirenálii 8. Váttisvuodát oazžut láhkii nannejuvvot doavtterveahki bargoriikkas 9. Váilelaš dieđut eará riikkaid lágaid ja njuolggadusaid birra
<p>2.6 Oktasaš boraspirepolitihkka</p>	<p>Mihttomearri: Rájárásttildeaddji ovttasbargu mii guoská oktasaš boraspirepolitihka strategiijaid SPR lea nammadan bargojoavkku. Bargojoavku lea bargamin áššin.</p> <p>Doaimbaidju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Čuovvulit bargojoavkko ávžžuhusaid.
<p>Boađus 31.3.2022</p>	<p>Bargojoavku ii leat geargan bargguin.</p>
<p>2.7 Sámi čearddalaš dovdomearkkat</p>	<p>Mihttomearri: Hálddašit ja ovdánahttit sámi nationála dovdomearkkaid</p> <p>Doaimbaidju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dohkkehit sámi dovdomearkkaid hálddašan njuolggadusaid • Dohkkehit sámi dovdomearkkaid geavahan njuolggadusaid

	<ul style="list-style-type: none"> • Sámiid 21. Konferánsa Tráantes 2017:s bivddii Sámi čearddalaš dovddaldagaid lávdegotti jodihit viiddis proseassa, ja välljet dahje bidjat heivvolaš luođi sámi álbmotluohtin, ja buktit evttohusa Sámiid 22. Konferánsii mearridanláhká. Lávdegoddi lea bargan bivdagiin fargga guokte jagi ja gávdnan evttohusa. Bargu ain jotkojuvvo ja luohti galgá heivehuvvot sámi gielaide ja juoiganmálliide ja muđui ráhkkanahhttojuvvo mearridanláhká.
<p>Boađus 31.3.2022</p>	<p>Lávdegoddi: Pirita Näkkäljärvi, Thomas Åhren čakčii 2021, Ann Karin Kvernmo ja Anders Kråik leat sámedikkiid áirasat. Sámiráđi áirasat leat Ol Johan Gaup, Anna Igontova ja Lars Anders Baer.</p> <p><u>Álbmotluohti</u> -Dalá jodiheaddji, Petra Magga-Vars, čilgii 6.5.2020, SPR stivračoahkkimii, sámi álbmotluođi áššis dán: <i>Lávdegoddi mearridii čoahkkimis 28.-29.8.2019, 3.3 §, ahte evttohit «Sámi eatnan duoddariid» sámiid oktasaš álbmotluohtin. Lávdegoddi dieđihii áššis almmolaččat juovlamánus 2019 ja ovdanbuvtii dán Sámeráđi čoahkkimii 21.-23.2.2020. Sámiráđdi dohkkehii evttohusa ja mearridii dán: «Sámiráđdi váldá bures vuostá lávdegotti mearrádusevttohusa ja plána jorgaleami ja vuoigatvuodaid čielggadeami ektui. Sámiráđdi mearrida bidjat evttohusa Sámiid 22. Konfereanssa ovdii 2021. Dassái áigu Sámiráđdi gulahallat SPR:n ja lávdegottiin mo buoremusat sáhtta evttohusa vuodustit servodagas.»</i></p> <p><u>Bárggu stáhtus 2022</u>: Lávdegoddi lea čielggadišgohtán vuoigatvuodajearaldagaid Lásságámmiin ja Áillohačča mañisbohttiid ovddasteddjiin Liissa Valkeapään.</p> <p>Lávdegoddečoahkkin lea lágiduvvon guovvamánus 2022.</p>
<p>Doaibmaplána čuokkis 2.8</p> <p>Plána giedahallat covid-19 pandemii ja vejolaš buohhtevuoda pandemijaid leavvamiid</p>	<p>Mihttomearri: Hábmets strategii ja pandemii leavvamiid Doaibmabidju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pandemijaid ráhkkanemi bargojoavkku vuodđudit. Bargojoavkku ulbmil lea hábmets oktasaš strategii boahhtevuoda vejolaš pandemijaid leavvamiid • Stivra oázžu válddi strategii árvalusa meannudit ášši
<p>Boađus 31.3.2022</p>	<p>Bargojoavku: Anne Länsman-Magga ja sadjásaš Inka Saara Arttijeff, Hans-Ole Eira ja sadjásaš Hege Fjellheim ja Matti Berg Blind 9.6.2021 rádjai, Marie Louise Allas. Bargjoavkku mandáhtta lea dohkkehuvvon. Sámediggi Ruotas jodiha ášši. Bargjoavkku mandáhtta dadjá ahte árvalus berre leat gárvis 1.5.2021 rádjai, das mañjá meannuda stivra ášši.</p> <p>Stivra mearridii 31.3.2022 heaittihit dán bargjoavkku.</p>

<p>Doaibmaplána čuokkis 2.9</p> <p>Interreg ođđa prográmmaáigodat 2021- 2027 ráhkkaneapmi</p>	<p>Mihttomearri: Váikkuhit Interreg 2021 – 2027 prográmma sisdollui ja leat mielde hábmemin sisdoalu dan ođđa prográmmii mii maiddái fátmasta osiid sámi guovlluin</p> <p>Doaibmabidju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SPR stivra mearridii mearridii 6.5.2020 (4/2020, 37 §) Interreg prográmma čuovvovaš baji várás vuodđudit Interreg-bargojoavkku 2021-2027. Bargojoavkku ulbmil lea čielggadit sámiid dárbbuid ruhtadeami dáfus. • Stivra oažžu válldi ášši meannudit.
<p>Boađus 31.3.2022</p>	<p>Interreg lea EU prográmma ovddidan dihte sosiála ja ekonomalaš integrašuvnna riikkarájáid rastá regionála ovttasbarggu bokte. Boahtte prográmmaáigodat lea 2021:s gitta 2027 rádjái. Sámediggat lea leamaš mielde Interreg Aurora prográmma hábmemis. Interreg Aurora lea prográmma mii galgá ovddidit ovttasbarggu gaskkal Norgga, Ruota ja Suoma. Prográmma galgá maid ovddidit sámi ovttasbarggu riikkarájiid rastá. Skábmamánu 26.b. 2021 sáddejuvvui Interreg Aurora prográmmaárvalus EU-kommišuvdnii. EU-kommišuvdna lea dat gii loahpalaččat dohkkeha prográmma, ja dát bargo bistá 4-5 mánu. (geahča https://www.interregnord.com/wp-content/uploads/Interreg-Aurora-Final-Draft-version-November-2021-for-SFC.pdf)</p>
<p>Doaibmaplána čuokkis 2.10</p> <p>ÁRRABAJÁSGEASSIN/OAHPAHUS</p>	<p>Mihttomearri: Nannet sámeárrabajásgeassima ja -oahpahusa.</p> <p>Doaibmabijut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rájáid rasttildeaddji ovttasbarggu bokte ovdánahttit mánáidgárddiide/árrabajásgeassimii ja skuvlii oktasaš sámi árvovuodu. Prošeavtta váldoulbmil lea čielggadit mii lea sámi mánáidgárdepedagogihka/árrabajásgeassinpedagogihka ja didaktihka filosofijja. Sámi mánáidgárdepedagogihka/árrabajásgeassinpedagogihka filosofijjai leat vuodđun sámi oahppahábmen, giella, kultuvra ja árbevirolaš máhttu mat leat heivehuvvon ođđa áigái. • Álggahit ja ovdánahttit oktasaš oahpponeavvobuvttadeami.
<p>Boađus 31.3.2022</p>	<p><u>Rájárastideaddji mánáidgárde-ja skuvlaovttasbargu -prošeakta</u></p> <p><u>Ovdaprošeakta “Rájáhissámeoahpahus”, lea čohkken ovdamearkkaid skuvllain mat ovttasbarget riikkarájáid rastá ja lea hábmen soames doaibmabijuid viidáset ovttasbarggu ektui skuvllain ja mánáidgárddiin miehtá Sámi ja evttohit muhtin organisatoralaš rievdademiid. Dán raportta vuodul lea vuodduvuvvon bargojoavku mii galgá bargat viidáseappot prošeavttain. Prošeaktajoavkkus leat mielde gávccii lahtu Norggas, Ruotas ja Suomas. Barggu mandáhtta lea hábmet oktasaš julggaštusa mánáidgárddiide ja skuvlafálaldagaide miehtá Sámi. Julggaštus, Sámi mánáidgárde- ja skuvlafálaldaga árvo- ja prinsihppa julggaštus, galgá leat</u></p>

	<p><u>válmmas borgemánu 18. b. 2021 rádjái. Prošeaktajoavkku álggahančoahkkin lágiduvvui juovlamánu 4. b. 2020. Koronadili geažil bargu mannonan, muhto dattege leat lágiduvvon čoahkkimat ea. 4.2.2021 čoahkkin prošeaktajoavkkus.</u></p> <p><u>Ovttasbarggu bokte riikarájaid rastá lea Sámedikkis ulbmilin ráhkadit oktasaš oahpponeavvuid historjáfágas, ja oktasaš prinsihppa- ja árvojulggaštusa mánáidgárddiid ja skuvllaid várás dál ja boahhteáiggis. Prinsihppa- ja árvojulggaštus lea dál gárvvís ja dan namma lea: “Oktasaš árvovuoddu ja bajit doaimmaprinsihpat bajásgeassimii ja oahpahussii miehtá Sámi”. Ulbmilin lea implementeret dán viidát.</u></p> <p><u>Sámeoahpahusa davviriikkalaš foruma lágiduvvui Anáris 1.12.2021. Sámeoahpahusa davviriikkalaš forum figgá hábmet ollislaš gova sámeoahpahasas Suomas, Ruotas ja Norggas. Foruma ulbmilin lea ovddidit oahpahusa rájaidrasttilteaddji ovttasbarggu ja dan skuvlenpolitihkalaš sajádaga ruovtturiikkainis. Sámeoahpahusa davviriikkalaš ovttasbarggu ovddideapmi lei okta dain ulbmiliin, maid Suopma lea ásahan iežas Davviriikkaid ministtarráđi ságajodiheaddjebadjái.</u></p>
<p>Čuokkis 2.11 Kulturárbi ja árbevirolašdiehtu</p>	<p>Mihttomearri: Hábmet sámiid oktasaš davviriikkalaš linnjemiid sámiid kulturárbbi ja árbedieđu hálddašeamis, ávkkástallamis ja suodjalandárbbuin ja –vugiin.</p>
<p>Boađus 31.3.2022</p>	<p>Sámediggi Norggas lea loahpahan ovdaprošeavtta “Immateriála kulturárbi Sámis” ja loahpparaporta lea sihke dáro- ja davvisámegillii. Sámediggi Norggas lea vel lassin meannudan ášši “Sámi immateriála kulturárbbi oamasteapmi” dievasčoahkkimis geassemánu 17. b., ášši nr. 031/21. Áššeovddidus áššemearrádusain leat sihke dáro- ja sámegillii.</p> <p>Konferánsa Davviriikkaid eamiálbmogiid árbevirolaš dieđu suojis ja ávnnahis opmodagas lágiduvvui 11.11.2021, Anáris. Ulbmilin lea gieđahallat gažaldagaid eamiálbmogiid geahčanguovllus, nannet oktasašbarggu rájaid rastá ja lasihit máhtu Davviriikkain.</p>
<p>2.12 Resursaávkástallan ja biras</p>	<p>Mihttomearri: Gozihit iešguđegelágán riikkaiddássásan ja riikkaidgaskasaš proseassaid strategiijaid</p> <p>Doaimbajut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gozihit iešguđetgelágan riikkaiddássásan ja riikkaidgaskasaš proseassaid mii guoská luondduriggodagaidávkkástallamis sámi guovlluin ja davviguovlluin obbalaččat. • Ollašuhttit biodiversitehtasoahpamuša artihkal 8(j):a áigumušaid Suomas, Norggas ja Ruotas • Árvjáláččat searvat dálkkádatšiehtadallamiidda, dása guoská searvat ON dálkkádatkonvenšuvnna/United Nations Framework Convention on Climate Change

	<p>(UNFCCC) oassebeallečoahkkimiidda (Conférance of parties (COP). Dán bargui gullá maiddái eamiálbmotvuodđu/local communities and Indigenous peoples platform (LCIPP)</p>
<p>Boadus 31.3.2022</p>	<p>Stuorrabrittannia lei ON dálkkádatkonvenšuvnna/United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) 26. oassebeallečoahkkimiid (COP 26) guossoheaddji Glasgow gávpojis 31.10. – 13. 11. 2021. Sámedikkít serve čoahkkimii.</p> <p>Eamiálbmotvuodđu/local communities and Indigenous peoples platform (LCIPP) ráhkkanahtti bargojoavku (FWG) mandáhtta viiddiduvvui golmma jahkái, 2024 rádjai. Bargu joatkašuvvu doaimaplána olis.</p> <p>SPR stivra meannudii áššis 22/21 Meahccečuollamat Sámis ja mearridii dán: <i>ášši bidjo SPR čuovvovaš doaimaplánii. Stivra álgá válbmet vuodđočállosa. Sámediggi Ruotas gárvvista álgo árvalusa.</i></p> <p>SPR stivra mearridii áššis 19/2021 Oktasaš sámi posišuvdnadokumeanta ON Biologalaš valljodaga soahpamuša ođđa bargoprográmma šiehtadallamiidda. ON biologalaš valljodaga konvenšuvnna (CBD) bokte leat stáhtat geatnegahtán iežaset fuolahit luonddu valljodaga. Dál leat bargame konvenšuvnna ođđa bargoprográmmain, nu gohčoduvvon Global Biodiversity Framework (GBF). Bargoprográmma galgá ovddeš Aihci 2011-2020-mihtuid sadjái ja galgá stivret konvenšuvnna barggu luondduvalljodaga suodjaleamis 2050 guvlui. Bargoprográmma mearriduvvo konvenšuvnna vihttanuppelogát oasálaščoahkkimis. Mearriduvvon bargoprográmma váikkuha sápmelaččaide njuolga nationála implementeremiin Norggas, Ruotas, Suomas ja Ruoššas. Posišuvdnadokumeanta geavahuvvo bagadeaddjin sámi ovddasteddjiide ođđa bargoprográmma šiehtadallamiin. Lea dárbu maiddái gárvvistit oktasaš strategiija 8(j) bargojoavkku doibmii.</p>
<p>2.13 Sámi parlamentáralaš ráđi riikkaidgaskasaš beroštumit</p>	<p>Mihttomearri: Olmmošvuoigatvuodát galget nannejuvvot nu ahte eamiálbmogat duohtavuodas besset mearridit iežaset ovdáneamis</p> <p>Doaimabijut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ON eamiálbmogiid máilmmikonferánssa (WCIP) loahppadokumeantta čuovvulit, ea. Bargat dan ala ahte eamiálbmot álbmotválljejuvvon orgánat besset searvat ON vuogádaga čoahkkimiidda iežaset olis, ja ahte Sámi parlamentáralaš ráđđi árvoštallá vejolašvuoda oheat áici sajádaga ON:ii. • Searvat áššáigullelaš/relevánta riikkaidgaskasaš foraide, dađi mielde go lea dárbu ja jus ruđalaš ja hálddahaslaš návccat (ON vuogádagas, EU vuogádagas ja ain viidáseappot)

	<ul style="list-style-type: none"> • Searvat árrjálaččat daid foraide gos Sámi parlamentáralaš ráđis lea juo oasseváldi sadji: <ul style="list-style-type: none"> - Davviriikkaid ráđi jahkásaš sešuvdnii (áici) ja fáddásušuvdnii (bovdejuvvo) - WIPO (World Intellectual property organization /Máilmmi vuoignaduoji organisašuvdna) genehtalaš ressursaid, árbevirolaš máhtu ja kultuvrra gaskastáhtalaš lávdegotti čoahkkimiidda - SCPAR (Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region / Den permanente arktiske parlamentarikerkomiteen /Árktalaš parlamentariihkkáriid bistevas lávdegoddi) čoahkkimiidda bistevas oasseváldin - 14. Árktalaš parlamentariihkkáriid konferánsii - Barentsovttasbargui (Eamiálbmot bargojovkui, eará bargojoavkkuide, Barentsráđđái, CSO, Regionráđđái ja lávdegoddái) servet sámedikkiid nammaduvvon áirasat - Barents eamiálbmogiid kongressii (bovdejuvvo) - Barents parlamentariihkkáriid konferánsii (bovdejuvvo)
<p>Boađus 31.3.2022</p>	<p><u>Eamiálbmogiidda sierra ovddastusa ON vuogádahkii.</u> Jagi 2019 plánejuvvon oktiordnenčoahkkin álgoálbmogiid várás fertii mañiduvvot ja čađahuvvot Equadoras ođđajagimánus 2020. Čoahkkima áigumuš lei gávdnat oktasaš oainnu boahhtevas bargui ja nannet gulahallama lahttostáhtaignin áššis. Norga, Kanada ja Suopma ruhtadedje čoahkkima. The meeting produced the Quito Outcome Document which includes key decisions, next steps for Indigenous Peoples and recommendations to States. Tuomas Aslak Juuso koordinere dán doaimma SPR ovddas.</p> <p><u>Permanent forum on indigenous issues</u> tok place from 19-30 April 2021. The theme chosen for the twentieth session of the United Nations Permanent Forum on Indigenous Issues (UNPFII) was: “Peace, justice and strong institutions: the role of indigenous peoples in implementing Sustainable Development Goal 16”. The format of this year’s session was modified due to the COVID-19 pandemic. In-person meetings took place at the opening and closing meetings, with limited in-person participation of Permanent Forum Members and Member States. For the rest of the participants, the Permanent Forum Members and the Secretariat decided to hold the sessions in a virtual format, with a session of 2 hours each day.</p> <p><u>EMRIP</u> – The 14th session of the Expert Mechanism on the Rights of Indigenous Peoples took place from 12-16 July 2021. Given the ongoing COVID-19 pandemic, the session was virtual.</p> <p><u>Davviriikkaid ráđi fáddásešuvnnat</u> – 28.6.2021, 7.9.2021, Aili Keskitalo searvvai. Tuomas A. Juuso searvvai 25.1.2022.</p>

	<p>-<u>Arktisk ráð</u> - Sámediggepresideanta Aili Keskitalo (NSR) searvvai ministtarráðdečoahkkimii Reykjaviikas, Islánda 20.mai 2021. Keskitalo iežas sáhkavuorus Ártalaš ráði ministariid čoahkkimis namuhii ruoššabeale sápmelaččaid gielladilis ja man dehálaš lea nannet gielddasámegiela. Son vuoruhii davviguovllu álgoálbmogiid gielladili birra hállat iežas sáhkavuorus go Ruošša han dál váldá badjelasas jodihit Ártalaš ráði. Keskitalo namuhii maid dálkkádatriveddemiid ja mo dát váikkuhit Ártalaš guovlluid. Resolušuvdna dohkkehuvvui.</p> <p>Sámediggepresideanta Aili Keskitalo oasálastá <u>14. ártalaš parlamentariihkkárkonferánsas</u>, mii lágiduvvo digitálalaččat cuoŋománu 13. ja 14. beivviid. Sámediggepresideanta doallá rahpansáhkavuoru konferánsa vuosttaš beivvi.</p> <p><u>III Barents Indigenous Peoples Summit 9.6.2021</u> – Aili Keskitalo, Tuomas Aslak Juuso, Per Olof Nutti serve.</p> <p><u>10. Barents parlamentariihkkárkonferánsas Girkonjárggas geassemánu 21.- 23. beivviid.</u> Norgga Stuoradiggi lágidi konferánsa mas lea bajilčála "People, innovation and sustainability - the future of the Barents Cooperation. Ronny Wilhelmsen (maidái drafting lávdegottis) ja Sámediggeráđi Henrik Olsen searvvaid (presideantta sadjásažžan SPR-stivrras) rahpansáhkavuorin.</p> <p><u>Barentsráđi</u> – Silje K.Muotka searvvai Barentsráđi 18. Čoahkkimii.</p>
<p>2.14 Ráđdádallan čoahkin Sámiráđiin</p>	<p>Mihtomearri: Koordineret searvama riikkaidgaskasaš čoahkkimiidda gos eamiálbmot guoskevašáššit ságastallojuvvojit</p> <p>Doaimbaidju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lágidit ovttasráđdečoahkkimiid Sámiráđi ovddasteddjiiguin dárbbu mielde
<p>Boađus 31.3.2022</p>	<p>Čoahkkimat lágiduvvon: 19.4.2021, 9.6.2021, 13.1.2022</p> <p>Áššit digaštallamii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - SPR ja Sámiráđi lávdegoddi mii galgá hálddašit ja ovdánahttit sámi čearddalaš dovddaldagaid (Sámiráđi lokten ášši) -IDIL 2022-2032- ráhkkaneami (Aili Keskitalo lokten ášši) -Barents-ovttasbargu (Aili Keskitalo lokten ášši) <p>13.1.2022, Áššit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - EU áššit oppalaččat (Sameráđi/ Samerádet) - Arctic Economic Council, digaštallat sámi strategijaid ovddasguvlui (Sámiráđi) - Enhancing the participation of indigenous peoples' representatives and institutions in meetings of relevant United

	Nations bodies on issues affecting them (fra Tuomas Aslak Juuso)
2.15 Sámi Nuorat – organiseren ja váikkuheapmi	Mihttomearri: Nannet sámi nuoraid oassálastima ja váikkuheami Doaimbaidju: <ul style="list-style-type: none"> • Lágidit oktasaš sámi nuoraidkonferánssa juohke nuppi jagi, čuovvovaš jagis 2021. • Nuoraid politihkalaš ráđi jodiheaddji dahje eará ovddasteaddjit bovdejuvvojit Sámi parlamentáralaš ráđi dievasčoahkkimiid. Sii besset dás raporteret iežaset doaimmas.
Boađus 31.3.2022	Nuoraidkonferánssa lágiduvvui gáiddus oktavuodaid bokte dán jagi, 2021.
Doaimbaplána 2.16 Dásseárvu ja ovttáárvosašvuohhta	Mihttomearri: Dásseárvu sohkabeliid gaskkas ja seksuála vehádagaid ovttáárvosašvuohhta ovddideapmi Doaimbaidju: <ul style="list-style-type: none"> • Doarjjut beaktileappot daid organisašuvnnaid mat barget dásseárvuin ja ovttáárvosašvuohđain • Geahčadit vejolašvuohđaid ahte leat veahkkin váikkuhit ahte lágiduvvo riikkaidgaskasaš eamiálbmotnissonkonferánssa Sámis
Boađus 31.3.2022	Globála eamiálbmotnissonkonferánssa manjiduvvui. Ođđa dáhtu ii leat álmuhuvvon.
Doaimbaplána čuokkis 2.17 Dearvvašvuohhta ja sosiála	Mihttomearri: Váfistit dásseárvosaš sámegiela dearvvašvuohđa ja sosiála bálvalusaid sápmelaččaide rádjaguovlluin ja seamma dásis go álbmogis muđui Doaimbaidju: <ul style="list-style-type: none"> • Geahččalit oážžut Suoma ja Ruota stáhttaidgaskasaš ovttasbargošiehtadusa man mihttomearri lea árijálaččat jávkadit rádjeovttasbarggu hehttehusaid, vai beasašii váfistit dásseárvosaš bálvalusaid sápmelaččaide ja mas lea asehačča dárbbut leat guovddázis
Boađus 31.3.2022	<u>Dearvvašvuohđabálvalusat sámi pasieanttaide riikkarájiid rastá</u> Davvi dearvvašvuohhta RHF:i lea addojuvvon erenoamáš ovddasvástádus áimmahuššat sámi pasieanttaid, ja dikšu maidái Suoma ja Ruota beale sámi pasieanttaid Sámi klinihka fálladagaid bokte. Norgga beale divššáriin/terapevttain ii leat vejolašvuohhta mátkkoštit Ruttii ja Supmii dikšuma oktavuodas, vaikke livččii sáhka dain pasieanttain geat odne bohtet Norgii divššu geažil. Davvi dearvvašvuohhta RHF lea diedihan ahte Norgga beale dearvvašvuohđabargiin ii leat autorisašuvdna fállat dearvvašvuohđaveahki eará riikkain. Dearvvašvuohđabargiin, geat háliidit fállat dearvvašvuohđaveahki Ruotas dahje Suomas, ferte leat autorisašuvdna Ruota/Suoma bealde, ja fertejit juogo

	<p>bargat doaimmahusas dahje doaimmahit priváhta práksisa Ruota/Suoma regulatiivvalaš mearrádusaid mielde. Norgga eiseválddit eai sáhte sáddet bargiid doaimmahit dearvvašvuodabálvalusaid eará riikkas earretgo jus nationála eiseválddiin lea geatnegahtti soahpamuš. Sámediggi čuovvula dán Davvi dearvvašvuhta RHF'in.</p>
<p>Doaibmaplána čuokkis 2.18</p> <p>Duohtavuohta ja soabadeapmi</p>	<p>Mihttomearri: Ásahit duohtavuođa- ja soabadeamikommišuvnna Suomas, Norggas ja Ruotas</p> <p>Doaibmabidju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duohtavuođa- ja soabadeamikommišuvnna barggu koordineret
<p>Boađus 31.3.2022</p>	<p>Sápmelaččaid duohtavuođa- ja soabadankommišuvdna lea álggahan barggus Suomas. Stáhtaráđđi ásahii Sápmelaččaid duohtavuođa- ja soabadankommišuvnna stáhtaráđi čoahkkimis 28. golggotmánu 2021.</p> <p>Ruotas mearridii Ráđđehus 3.12.2021 ásahit duohtavuođakommišuvdna.</p> <p>Dievasčoahkkinseminára duohtavuođa- ja seanadankommišuvnnaid barggu birra Sámis lágduvvui 12.3.2021. Lágideaddji lei Sámediggi Norggas. Per-Olof Nutti, Tuomas Aslak Juuso searvvaiba. Sáhkavuorru Duohtavuođa- ja seanadankommišuvnna jođiheaddji, Dagfinn Høybråten bokte. Sáhkavuorru Duohtavuođakommišuvnna ráhkkananproseassa prošeaktajođiheaddji, Marie Enoksson bokte. Suoma stáhta ovddasteaddji sáhkavuorru barggus, Maiju Ranta bokte</p>

Mielddus 2

Sámi parlamentáralaš ráđi ráđjahehttehuslávdegoddi raporta “Ráđjahehttehusat Sámis”

https://sametinget.no/_f/p1/i0d35d2fa-3942-430f-a208-27477da4828d/radjahehttehusat-samis-sami-parlamentaralas-radi-lavdegoddi-mii-galga-calmmustahttit-radjahehttehusaid-sami-guovlluin-raporta-sami-radjahehttehuslavdegoddi.pdf